

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

H. ASKOV

ASKOV HØJSKOLE ÅRSSKRIFT

UDGIVET AF
ASKOV LÆRLINGE
1993

Danmarks Pædagogiske Bibliotek
Tidsskriftsafdelingen

Kurser på Askov Højskole

Vinterskole	7/1-28/4 1994 16 uger
Journalistik	7/1 -23/2 1994 7 uger
Fortællingens veje	16/2 - 8/5 1994
Journalistik	11/3 -28/4 1994 7 uger
Sommerhøjskole	1/5 -23/7 1994 12 uger
Nye vinkler på den 3. alder	2/5 - 8/5 1994
Rejsekursus til Firenze	2/5 -15/5 1994
Kunst, litteratur, historie	9/5 -15/5 1994
Kunst, litteratur, historie	15/5 -21/5 1994
Tegne-malekursus	15/5 -21/5 1994
Danmarks Radio møder sine lyttere	30/5 - 4/6 1994
Tegne-malekursus	6/6 -12/6 1994
Kunst, litteratur, historie	20/6 -26/6 1994
Selvbiografisk skriveværksted	20/6 - 3/7 1994
Danmark dejligst	27/6 - 3/7 1994
Etik og pædagogik	27/6 - 3/7 1994
Danmark-danskerne-dansk	3/7 -16/7 1994
Kunstpsykologi	3/7 - 9/7 1994
På sporet af den tabte identitet	27/9 - 3/10 1994
Rejsekursus til Istanbul	3/10-16/10 1994
Kunst, litteratur, historie	23/10- 29/10 1994
Æsker i Askov	23/10-29/10 1994
Skriveværksted	1/11-12/12 1994 6 uger
Film, TV og journalistik	1/11-28/4 1994 24 uger
Vinterskole	1/11-28/4 1995 24 uger
Vinterskole	7/1 -28/4 1995 16 uger

5

ASKOV HØJSKOLE ÅRSSKRIFT

UDGIVET AF
ASKOV LÆRLINGE
1993

DANMARKS PÆDAGOGISKE BIBLIOTEK
TIDSSKRIFTSAFDELINGEN

3.årgang Askov Læringes årsskrift
1.december 1993.

Redaktion

Hanne Rydal, Birger Thomsen, Geske Marie Skot-Hansen.

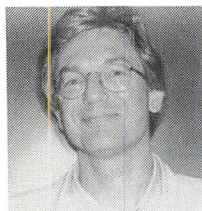
Tryk

Centraltrykkeriet, 6600 Vejen.

Indholdsfortegnelse

Om at kede sig, af Morten Kvist	s. 6
"Højskolens rum og det udenfor", af Jørgen Demant	s. 10
"Anders Madsens grafiske samling", af Karen Holst	s. 16
Uddrag fra Anna Anchers breve	s. 22
"Robert Jacobsens dukker", af Agner Frandsen	s. 26
Digte af Jørgen Dupont med musik af Kristian la Cour	s. 30
Digt af Peyman Keyvanipour.....	s. 33
"Brev fra en højskolelærer" af Anders Pertou	s. 34
"Sommermøderap", af Johannes Sveigaard	s. 36
Uddrag fra "Damen med hunden", af A.P. Tsjekhov	s. 38
Præsentation af Askov Lærings bestyrelse	s. 40
Askov Lærings beretning, ved formand Marianne Poulsen	s. 41
Generalforsamling 1993, ved Uffe Tønning	s. 43
Sommermødet 1993, ved Bolette Mohr Sillasen	s. 44
Elevstøttefonden og fondens regnskab, ved Bo Karlshøj Riis	s. 46
Askov Lærings regnskab	s. 48
Askov Højskoles regnskab	s. 49
Bøger udgivet af Askov højskoles forlag	s. 50
Medarbejdere på Askov højskole	s. 51
Elevliste	s. 52
Arbejdsløse på højskole, af erhvervsvejleder Lars Thorkild Bjørn	s. 57
Billedliste	s. 58
Sommer- og Efterårsmøde 1994	s. 59

OM AT KEDE SIG

Af formand Morten Kvist.

Uddrag af tale til eleverne d. 1. november 1993.

Hjertelig velkommen til arbejdet og opholdet på Askov Højskole. Jeg håber, I kommer til at kede Jer - en lille smule og indimellem! Jeg håber, I kommer til at opleve kedsomhedens svøbe - ikke i dagevis, men nok til, at I får lyst til at modsige den. Flere af Jer er måske kommet, for netop at modsige kedsomhed og har ikke brug for at lære den nærmere at kende. Alle er I formodentlig (og forhåbentlig) kommet, for at noget skal ske. Og vi, der allerede er her på stedet, er her, for at noget skal ske. Dog håber jeg, I opdager - midt i alt det, som skal ske -, at selv når der tilsyneladende ikke sker ret meget, måske endda meget lidt, sker der alligevel nok til, at livet

bliver en nuance rigere, end det var igår. Den dag intet skete, var der trods alt en bevægelse, man ikke tidligere havde opdaget: en smuk eller sjov måde at bevæge en hånd på. Der var midt i tågen og det tiltagende mørke et lys, som ikke tidligere var set. Der var i det mindste et vindpust, som lugtede anderledes - af sne har vi vel lov at håbe i år.

Jeg siger altså: Frygt ikke kedsomheden. Den skal alle mennesker lære at omgås, for at kunne betragte som en udfordring. At turde kede sig - en smule - er forudsætningen for at kunne fordybe sig i noget. Og fordybelse, koncentration og en vis udholdenhed er forudsætningen for en meget vigtig ting: Arbejdsglæde. Kan I lære at modsige kedsomhed i løbet af dette ophold på Askov Højskole, kan vi ikke lære Jer meget mere. Det fornemste I kan lære på dette sted er nemlig at kunne selv - og

sammen. Det er det samme som at finde ud af, hvor man har noget at gøre, og hvor man synes man skal og vil gøre noget. Og det hører med, at sådanne steder findes for ethvert menneske.

Jeg håber, I får lyst til at slå følgeskab med os og med hinanden også på de kedelige stræk, ja at holde ud på de ørkenvandring, som ethvert menneske på en eller anden måde må begive sig ud på, for at blive god til at bruge sin tid. Så skal det nok ende med at blive alt andet end kedeligt.

Vi har således noget at lære Jer: I bedste fald at bruge Jeres tid ordentligt, men det er jo Jer selv, der skal bruge tiden og få noget ud af den. Det er Jer selv, der skal finde ud af med hvad og hvordan. Vi er her højskolen på en hel del områder klogere end I er. Vi ved noget om noget, som I ikke ved, og som I forventer at blive delagtiggjort i, naturligvis (den forventning forventer vi os til gengæld en hel del af). Det vil af og til kræve en eller anden form for fordybelse og længerevarende koncentration af os allesammen. Den

er vi vant til, og så må I tro på, at den nok skal føre til et eller andet, selvom ingen af os kan overskue, hvad det måtte blive.

Dog, i en helt afgørende henseende er vi ikke det mindste klogere end I er. Vi har ingen store, uigendrivelige sandheder at byde på. Vi har ingen opskrift på tro, håb og kærlighed. Vi har heller ingen medicin, der lover godt for fred i verden. Vi har ingen resistente drømme om lykke at forføre Jer med. Vi har måske hver især et par små sandheder til dagen og vejen at operere med. Selv holder jeg det f.eks. for sandt, at det er mørkere om natten end om dagen, og at det som regel er koldere om vinteren end om sommeren. Det er også sandt, at det er bedre at være rig og rask end syg og fattig. Den slags sandheder har I også at operere med, for I har hver især en hel masse med Jer lige meget, hvor I kommer fra. Vi har sikkert hver især en drøm eller to, men det har I nok også. Det er vores fælles udgangspunkt.

Højskole er blandt andet at mødes på

dette grundlag. Det betyder ikke, at der ikke findes sandhed, eller at noget ikke er mere sandt end noget andet. Det betyder heller ikke, at alle drømme er noget bras, og at der ikke findes lykkelige tider. Men det betyder, at ethvert menneske bærer på langt mere end det ved af (endda også skolens lærere), og at der i det enkle, simple møde mellem mennesker er tilstrækkeligt med sandhed, drømmestof, lykke, tro og håb til et langt, langt liv. Alene dette at vi trækker vejret, selv når vi sover, er grund nok til at forundres dagligt, og det er begyndelsen på al lykke.

Hvordan alt dette skal vise sig, og *hvordan* dette møde mellem mennesker skal forvaltes til glæde og gavn for os alle, for vore fædrelande og modersmål, er just den fælles opgave, vi er samlet om i de kommende måneder. Skal det lykkes, skal vi mærkværdigvis samles og mødes om noget andet end os selv. Vi skal samles om politik, forfattere, edb og astronomi, skrivning, mad, rengøring etc. Kort sagt: Hvad der

kan vise sig, og hvad der nu engang skal gøres i de rammer, der er lagt på dette sted. I dette fundamentale menneskelige møde, som aldrig er kedeligt - selvom det kan føles sådan, er vi alle stillet fuldkommen lige.

To ting hører markant til tidens orden. For det første at udtrykke bekymning for, at der ikke længere er orienteringspunkter, efter hvilke man mere eller mindre tydeligt kan pejle sig ind på livets højere orden eller mening. Der findes ikke længere politiske ideologier med gennemslagskraft og med evne til virkelig at udtrykke markante forskelle på den ene slags politik og den anden slags politik. Hvad er forskellen på at være venstreorienteret og højreorienteret? Der findes ikke længere nogen græsrodsbevægelser, der ikke er vokset langt op over jorden eller ned under den, tilbage hvor de kom fra. Enten er de væk, eller de er blevet store og magtfulde og har dermed kompromitteret sig ihvertfald som græsrodsbevægelser. OOA er

ikke, hvad den har været - hvis den eksisterer. Fredsbevægelserne har fået andet at tænke på. Greenpeace er måske hverken så grøn eller så fredelig som navnet angiver, og måske kan det endda blive for meget med alt det grønne og især, hvis det skal kobles sammen med nogle af sprogets store ord - fred f.eks. Grøn fred, rød fred, rock for fred, wienervals for fred. Hvori består forskellene, og hvorfor er der ikke fred, når nu både røde og grønne, guitarspillere og violinister alle vil fred ? f.eks!

Her står vi så - beklageligvis og kan hverken finde ud eller ind, op og ned eller frem og tilbage! Eller gør vi? Det gør vi måske nok, men ikke beklageligvis. Vi står et sjovt sted og et vanskeligt sted, der hvor menneskene altid har stået, når de har stået bedst: Ved dagen og vejen og fremtiden og med en håndfuld gode ideer. Det er en stor fordel, at alt det, som har givet sig ud for at være store sandheder er braset sammen, så der kan blive plads til alle de små og nok så påtrængende sandheder, dem der møder os i form

af andre mennesker og konkrete opgaver. Der findes - som sagt - noget, som er mere sandt end andet. Der findes noget, som er godt og ondt, verden ligger ikke hen i forskelsløse tåger. Sandhed er altså et af de ord, vi kan give os til undersøge og tænke nærmere over. Det gode er et andet ord. Frihed et tredje. Er frihed det samme fri markedsøkonomi? Er frihed det samme som fritid, altså at have fri fra arbejde? Eller er frihed tværtimod at have et godt arbejde, tjene penge og købe, hvad man vil? Sandhed, godhed og frihed er alle gamle ord, som giver os lejlighed til at starte på ny, når vi finder det nødvendigt. Lad os da gøre det, eftersom det aldrig kan gøres for tit. Hvordan skal vi blandt andet bruge den kommende tid til at finde ud af. Det skal ske ved, at vi hver især arbejder ud fra det sted, vi er. Hvad der kommer ud af det, kan ingen vide. Måske finder I først ud af det, når I bliver gamle og sidder på plejehjemmet; eller når I af taknemmelighed besøger Jeres gamle højskolelærere på plejehjemmet.

Jørgen Demant, født 1957. Elev Askov højskole 1977-78. Teologisk embedseksamen 1987. Teologi- og litteraturstudier i USA 1987-88. Sognepræst i Taastrup 1988-92. Siden september 1992 højskolelærer på Grundtvigs højskole Frederiksborg.

HØJSKOLENS RUM - OG DET UDENFOR

Som nyansat lærer på Grundtvigs højskole Frederiksborg blev jeg af forstanderen bedt om til et møde mellem bestyrelse og medarbejderskaren at komme med et oplæg om, hvilke elever vi som højskole ønsker os. Dette i sig selv umulige spørgsmål drejede jeg i retning af et for mig mere interessant spørgsmål: hvilket 'rum' tilbyder højskolen idag i forhold til de 'rum' som eleverne kommer fra?

Med fare for forenkling vil jeg alligevel prøve at give et omrids af højskolens 'rum' som et 'andet' i forhold til de rum, vi ellers oplever. Derom handlede og handler oplægget. Først 'rummet' udenfor højskolen, siden højskolens rum.

GESELLSCHAFT-RUMMET

Arbejds- og fritids-samfundet

En forsker (hvis navn jeg ikke erindrer) inden for de frie skolers verden har engang brugt de to tyske ord for „samfund“ til at karakterisere forskellen mellem rummet udenfor og indenfor højskolen, nemlig „Gesellschaft“ og „Gemeinschaft“. Gesellschaft-rummet er det moderne samfundsrum. Det er først og fremmest kendetegnet ved at være et arbejds- og fritidssamfund. Arbejdet (for dem som har) synes at få en vigtigere placering i menneskets selvforståelse end nogensinde. Arbejde giver status og fylder meget af tiden ud i dagligdagen. Til trods for at arbejdsstyrken er større end nogensinde og at

uddannelsessystemet bliver mere og mere erhvervsfikseret, så er der færre, der får arbejde, og de, der får, synes mere overanstrengte af arbejdet end nogensinde før. Og omvendt må de fleste arbejdsløse mennesker stadigvæk leve med en fornemmelse af, at den højeste værdi er at have eller få et arbejde. At arbejde er statusbærende mærkes tydeligt på de unge mennesker, der kommer på højskolen, hvad enten de står overfor valg af videregående uddannelse eller de er hoppet fra en uddannelse og står i et vakuum og overvejer nye uddannelsesmuligheder eller de er arbejdsløse. Ligeledes mærkes også blandt de fleste højskolelever en tydelig skelnen mellem arbejde og fritid. Fritids-rummet har en lige så høj prioritering som arbejdet.

I fritids-rummet „slapper vi af“, „går i byen“, „drikker os fulde“, „er sammen med kammeraterne og vennerne“. Det er et rum med nogle andre normer end i arbejds-rummet, og som handler om „velvære“, „restaurering efter nedslidning“ (fysisk eller psykisk), „kommensammen med kroppen og i musikken“. I det moderne samfund er livsfunktionerne skilt ad.

Generationen med eget værelse

De fleste elever, der kommer på højskolen, har haft deres „eget værelse“ i deres barndom og ungdom. De tilhører den første generation, som har haft eget værelse med alt, hvad der tilhører fra de voksnes værelser: møbler, stereoanlæg, TV, telefon. Fra deres „eget værelse“ udgår verden,

ud til de andre rum: køkkenet, hvor maden hentes ind på værelset eller i bedste fald indtages sammen med husets øvrige beboere; til badeværelset, hvor man gør sin krop „ready“ til eftermiddagens besøg hos kammeraten / vennen eller i sportsklubben eller til aftenens besøg på disko teket / i klubben. Hjemmet er basen for den udadvendte bevægelse, ikke rummet for det trykkefamiliefællesskab, som man altid vender hjem til. Som Ulla Dahlerup i et interview fornylig sagde: „Hjemmet har mistet de fleste af dets gamle funktioner, i hvert fald de funktioner, der giver identitet“. Hun talte om kvindens identitet, men det gælder i høj grad også børnenes. I gamle dage tilkæmpede børnene sig en identitet - selvstændighed og individualitet - i samspillet med forældre og søskende. Samspillet var ofte en kamp, hvor den stærkeste vandt på argumenter eller rå magt. Dengang - for bare 30 år siden - var selvstændighed ofte et resultat af en hård kamp eller et oprør mod forældreautoriteten (incl. lærerautoriteten). Idag kæmpes der ikke længere i hjemmet - hverken om „pladsen“ eller „ordet“, tværtimod aftales „mødetidspunkt“ for overhovedet at se hinanden. Truslen i 50'ernes hjem var måske kvælende undertrykkelse, i 80'ernes og 90'ernes hjem er det tomhed.

Det uforpligtende rum

Et tredje og sidste kendetegn ved Gesellschaft-rummet er de mange, men oftest svage og uforpligtende relationer, de unge bevæger sig i. Jeg

har allerede nævnt, hvorledes hjemmet har mistet sin dominans i dannelsesprocessen. De unge menne sker henter idealer og idoler fra mange flere steder end tidligere, bla. i musik ker, sporten og klubberne. Disse 'rum' har overtaget betydningen eller i det mindste fået en lige så stor betydning i selvtændigheds- og personlighedsdannelsen som hjemmet og skolen. Hvad man tydeligt mærker på unge mennesker er deres frie og utvungne bevægelighed i de forskellige og skiftende rum. Det er ikke ensbetydende med identitetsløshed eller holdningsløshed, men snarere at identitet og holdning hører hjemme der, hvor der skal skabes 'rum', dvs. i praksis. Imidlertid kan man som lærer ikke undgå at bemærke en manglende koncentrationsevne og vilje til fordybelse. (Men det siger læreren, der underviser i 'rum' med teoretisk fag og ikke i et 'rum' med f.eks. krop og bevægelse eller musik). Skulle jeg endelig nævne et træk ved den moderne tids samkvem, og som er en konsekvens af „uforpligtetheden“, er det den „civile uopmærksomhed“. De gamle ord om, at „man er sig selv nærmest“ betød, at man ud fra sin egen oplevelse/erfaring kunne sætte sig ind i andre menneskers situation (ofte en sygdomssituation). Idag betyder dette at „man er sig selv nærmest“ individualisme blandet med egoisme, griskhed, begærlighed. Kort sagt selvoptagethed. At vi socialt og samfundsmæssigt har løsrevet os fra de givne relationers (dvs. hjemmets, forældrenes, familiens, skolens, lærernes, lokalsamfundets)

styrende indflydelse, har betydet stor frihed, men samtidig også stor eksistentiel usikkerhed, som der kompenseres for med stor selvoptagethed og manglende sans for den anden/det andet og fællesskabet.

Som en indisk antropolog i „et brev til Indien“ skrev efter et 3 måneder langt ophold i en landsby på Djursland skrev: „Danskerne opdrages til ensomhed og selvtændighed“.

Gemeinde-rummet

Højskolen er en slags „Gemeinde“-et menighedssamfund. En menighed er først og fremmest karakteriseret ved at være defineret af en „budskab“ og en bestemt „form“. Man kan også sige det på den måde, at højskolen kan medvirke til at anskueliggøre nye måder at leve på. Højskolen er ikke den eneste institution i samfundet, der har en visionær opgave. Den deler denne opgave med andre 'dannelsesinstitutioner: skolen, kirken, græsrodsbevægelsen, hjemmet, den politiske bevægelse. Det, som adskiller højskolen fra så mange af disse institutioner, er at det i særlig grad på en højskole lader sig gøre at forene livsforståelse og livsfortolkning med livspraksis. Undervisning og socialt samvær er knyttet sammen på en sådan måde, at tilegnelsen af en ny måde at se verden på kan afprøves i samtale og samvær inden for det samme rum. Dette er højskolens særegne 'rum'.

Det ikke-funktionsopdelte rum

Hvor man i Gesellschaft-rummet opdeler i sektorer og funktioner, da tænker man i Gemeinde-rummet i helheder. På Grundtvigs højskole Frederiksborg ses det tydeligt i de fysiske omgivelser: alle rum lige fra elevværelser, undervisningslokaler, enkelte lærerboliger, til spisesal, køkken, elevværelse, gymnastiksal, og kontor er under eet og samme tag. Eleven ser fra den første dag nye sammenhænge og helheder, som vedkommende ikke før har set - og dermed nye måder at leve på i forhold til den funktionsopdelte virkelighed, han/hun kommer fra: hjem, skole, (sports-)klub, kammeratens/vennens sted, arbejdsplads. Et andet træk, der forbavser eleverne, der kommer på skolen, er mangfoldigheden og differentieretheden i lærernes udfoldelse. Den enkelte lærer er for det første underviser i flere forskellige fag, for det andet en underviser, for hvem person og sag (=fag) er tæt sammenknyttet. Læreren kan undervise både teoretisk og praktisk om dagen og underholde om aftenen. (F.eks. er det svært for mange at forstå undertegnede dobbelte beskæftigelse som lærer og valgmenighedspræst) Denne mangfoldighed i lærerens udfoldelse modsvarer af et enhedssyn på virkeligheden, og netop denne spænding er frugtbar for elever, der er vant til det funktionsopdelte stærkt fagrelaterede lærerkollegium.

Et udtryk for forbavselsen over det ikke-funktionsopdelte rum, kommer frem i elevens præsentation af skolen for besøgende: „... det er

find 'me svært at leve så tæt på mennesker dag og nat, men det er også sjovt, og jeg lærer meget om andre, og mest om mig selv". Det er noget nyt for de fleste unge mennesker at være i et „total-rum“: undervisning, køkkenhjælp, kammeratskab, venskab, forelskelse, bofællesskab, tæt lærer-elev-relation. Elevernes personlige og private valg og præferencer bliver mere eller mindre sat ud af spil, fordi Gemeinde-rummet sætter tilfældige mennesker til at leve og fungere sammen i rum, hvor fællesskabet er præmissen. Det som er lærernes opgave er præcist at give eleverne en fornemmelse af, at der er glidende overgange fra 'rum' til 'rum' på en højskole, således at de vænnes af med f.eks. blot at anskue klasseværelset som et „fagligt“ rum og elevværelset som et „socialt“ rum. Højskolen er med fare for udskridning et sektoropløst rum. Det eneste, der modvirker udskridningen er lærernes og elevernes sans for 'form' og 'stil'. Højskolens rum som et totalrum fungerer først, når oplevelsen er formgivet, og det gælder både i det fortolkningsmæssige rum (=klasseværelset) i praksis-rummet (=spisesalen, aftensamværet, udflugten, festen etc.). Ja, jeg vil gå så vidt som at sige, at formen sætter indholdet, dvs. sætter for løsningen af elevernes åbenhed og villighed igang til at anskue nye måder at leve på.

"Vi-rummet"

Som jeg allerede har antydnet, er det svært for generationen med eget værelse at komme på højskole. (På

Grundtvigs højskole Frederiksborg har vi næsten udelukkende dobbeltværelse og måske er dobbeltværelset den største udfordring på højskolen i vor tid?! Men det er een af højskolens store opgaver i vor tid (og det hænger vel fundamentalt sammen med højskolens klassiske opgave at opdrage til demokrati) at give eleverne sind og sans for fællesskabet, både i det mindre rum (værelset) og det større rum (klasseværelset og fællesmøderummet).

Det er min opfattelse, at mange unge har en tvedelt selvforståelse, dels en selvovervurdering dels en selvundervurdering, og begge forståelser kan være undergravende for fællesskabet. At eleverne så at sige er underlagt og har sat sig ud over Janteloven på samme tid giver sig f.eks. udslag i tendenser til klikedannelse, hvor både den stærke og svage trives, endvidere til umådeholden „kæresteri“, hvor den svage og usikre ser sig bekræftet og „sikret“, og endelig til „stam mentalitet“, hvor loyaliteten overfor det store fællesskab afelever og lærere viger for loyaliteten overfor den lille gruppe/stammen. Overfor disse afarter af jegcentreretheden og narcissismen kan højskolen formulere og realisere et andet syn på fællesskab, hvor ansvarligheden og solidariteten rækker længere end til værelseskammeraten og stammen. Og det er præcis på dette punkt, at højskole tankens grundlæggende værdier står på spil om højskolen er villig til at formulere og realisere

holdninger og værdier, der vil bive et mod billede til Gesellschaft-rummets individualisme og „væren-sin-egenlykkes-smed filosofi“!

Den iscenesatte opmærksomheds rum

Gemeinde-rummet er det sted, hvor man sanser hinanden i opmærksomhed. Man ser hinanden i gode og dårlige stunder; man hører på og lytter til hinanden i længere end fem minutter ad gangen; man mærker den andens krop dagligt i fire, seks eller otte måneder og lærer at elske og give afkald; man smager på maden sammen på samme sted og på samme tid; man erindrer lugten fra sin kammerats værelse, fordi man sad over bajeren til langt ud på natten sammen med fem andre. Og sanserne forpligter såvel som ordene, man får sagt i klassen, og som kammeraten ikke kunne glemme, da de mødte hinanden lidt senere på dagen. Imodsætning til den civile uopmærksomhed i Gesellschaft-rummet befinder man sig i højskolens Gemeinde i en ånd af „overophedet opmærksomhed“, hvilket jo i sidste instans er med til at give eleverne en følelse af midlertidigt fællesskab. Og det er måske den eneste form for forpligtende fællesskab, mange unge har oplevet.

Og måske kan dette midlertidige fællesskab - om eleverne har oplevet det positivt - blive et billede eller et tegn på nye fællesskaber, der i deres efter højskole-tid kan og skal etableres ude i Gesellschaft-rummet. Den

danske, unge 'nomade' har måske oplevet, at det er sjovere at være flere om at tænke; at det er sjovere at gå hjem på et værelse at tale med nogen om det, som læreren sagde, end at gå hjem til sig selv; at det er sjovere at spise sammen end spise alene; at det er sjovere at høre på andre fortællinger end sin egen; at det er bedre at blive rystet i sin grundvold

end slet ikke at blive rystet; at det er bedre at høre om virkeligheden, der bliver større, end at høre om sin egen snævre virkelighed. I højskolens 'rum' gælder det om at lade sig forføre og føre hen til det, som er 'anderledes' og 'ukendt'. Det må ske i enhver Gemeinde, for det er den, der skal være saltet i Gesellschaft.

ANDERS MADSENS GRAFISKE SAMLING

Af Karen Holst

På Askov Højskoles Bibliotek findes der en samling grafiske billeder, hvoraf en del stammer fra et afsnit i dansk kunst historie, hvor kunsten helst skulle kalde på smil eller tårer - ellers var der ikke rigtig noget ved det.

Vi oplever landesorgen ved Frederik VII's død, da sørgetoget af sorte både i fakkellysets flimrende skær glider hen over vandet, et samtidshistorisk motiv, som er egnet til at udløse den mytiske forestilling om Karon, der fører sin båd over Styx. Et andet billede viser Visbymuren på Gotland hvis middelalderlige tinder og kulsorte trætoppe aftegner sig mod de drivende skyer. Romantik og middelaldermystik i et øde landskab. At det ikke er forbudt at vise opfindsomhed ses i et tredje billede, hvor de middelalderlige tinder forvandles til en dekorativ krone, som pryder en smuk kvinde set i profil, symbol for byen Firenze. Profilen indskrives i en magisk cirkel, der symboliserer byens suverænitæt. Underteksten giver os nøglen til billedets rebus. I Danmark drog Herman Bang en gang rundt i landet og læste op, og som han læste. På et fjerde billede kan man se hvordan. Motivet tekstes således "om helved talte han/om den verden af

kval/ som hver af de fordømte små gennemlidelige og fylde med deres skrig".

Mindre kendte kunstnere

Kunstnernavnet Emil Krause siger nok ikke så mange noget. Men det er altså ham, der har lavet raderingerne „Herman Bang“ og „Visbymuren(1901). Carl Locher, en af de mindre berømte skagens malere, er ophavsmand til raderingen „den 2.dec.1863.Frederik VII's lig føres gennem havnen til Christianborg Slot“. Raderingen „Firenze“ er dateret 1897 og kunstnerens navn er Hans Nicolai Hansen. Han var en ubeskrivelig populær kunstner omkring århundredskiftet, men gled derefter helt ud af kunsthistorien og nævnes ikke i Politikens Kunsthistorie fra 1974. Slår man derimod op i Ny Dansk Kunsthistorie no.4, udkommet her i 1993, skrevet af Peter Michael Hornung, stormer Hans Nicolai Hansen til gengæld ind med hele to farvebilleder. Kunsthistorien skrives jo om en gang imellem og så bliver der skiftet ud på kunstnernavnene. Derfor er det altid spændende, når der kommer en ny kunsthistorie. Desværre må noget andet jo så glide ud. Her er det gået hårdt ud over en kunstner som Niels Skovgard.

Anna Ancher, "Læsende kone", 1896.

Kendte kunstnere

Men bibliotekets grafiske samling indeholder i al fald et smukt blad netop af Niels Skovgaard, som i året 1900 har af billedets sine egne unger, der er trukket hen til vinduet, hvor de ivrigt betragter landskabet udenfor; det er vist i sarte spæde former mens vinduet og børnene er fremstillet i mørk silhuet. I det hele taget er den grafiske samling alsidig. Den indeholder på den ene side romantiske, sværmeriske og til tider bizarre billeder af Hans Nicolai Hansen, Emil Krause m.fl., kunstnere, som måske i disse år er ved at få en renaissance, og - på den anden side - blade af suveræne kunstnere, som ikke er til at komme uden om, såsom Niels Skovgård og broderen Joakim, af centralt placerede Skagenskunstnere som P.S.Krøyer og Anna Ancher samt F. Willumsen, Aksel Jørgensen o.a.

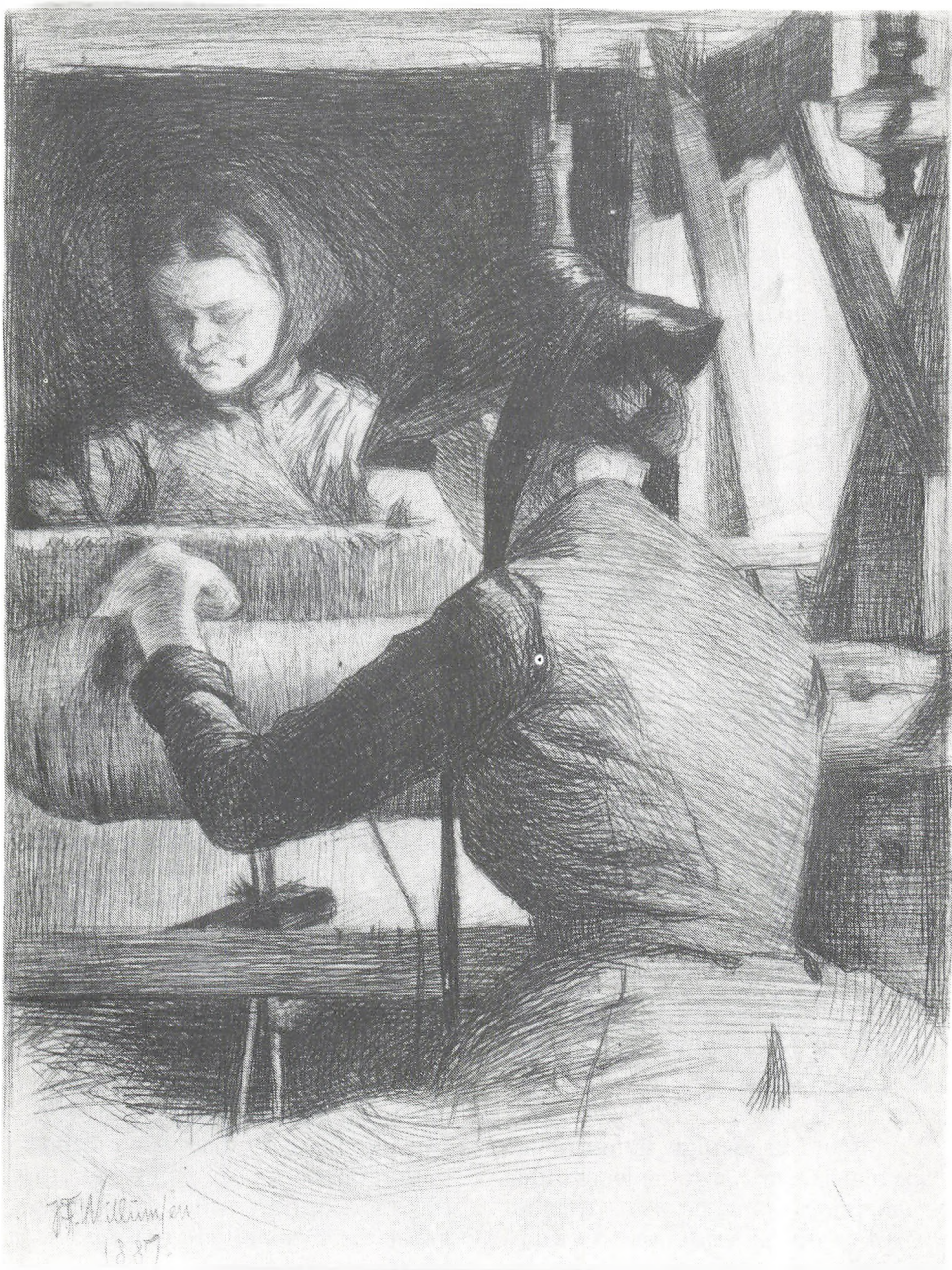
Anna Ancher fik kun lavet en eneste radering i sit liv, "Læsende kone". Modellen er hentet lige ud af skagboernes hverdag. Det er Gamle Lene, som nærsynet holder bogen helt op til næsen for at se bogstaverne. Billedet er fra 1896 året før „Firenze“. Der er ikke noget litterært indhold i Anna Anchers billede. Det er selve den fysiske opgave, at få læst, hvad der står i den bog som er billedets emne. Lenes figur ses som en mørk kraftig arbejdskroget silhuet, der fylder det magiske billedkvadrat fint ud, og lyset når lige at strejfe hendes kind.

Aksel Jørgensen får i „Portræt“ fra 1909” sagt lige så meget med få

streger som Emil Krause med mange i Herman Bang billedet. Mens Herman Bang optræder med en deklamatorisk attitude, spændt som en fjeder fra isse til fod, er stillingen i „portræt“ yderst afspændt og nonchalant. Det afspændte kropssprog afspejles i en let og skitseagtig tegning af legemet, mens hovedet til gengæld er plastisk modelleret.

Af Willumsen er der en tidlig radering fra 1887 i naturalistisk stil „Tokvinder ved en væv“; og afsamme kunstner et selvportræt fra 1916, hvor kunstneren i mellemtiden har lagt naturalismen bag sig til fordel for en egensindig og lidenskabelig streg. Samlingen indeholder også P.S.Krøyers portræt af kunstneren V.Kyhn og af Joachim Skovgård et motiv fra Paradisets have dat. 1903, samtidig med at han var i gang med sin berømte udsmykning af Viborg Domkirke. Vi ser på billedet Gud, generøst slår ud med armen og peger på livstræet i baggrunden, men Adam og Eva foretrækker åbenbart kundskabens træ. De står under dets krone, der hænger som en mørk uheldsvanger sky over deres hoveder. Det er karakteristisk for Anna Ancher, Skovgardene, Willumsen, de store Skagensmalere og Aksel Jørgensen, at de går lige til sagen uden svinkeærinder, at der økonomiseres med de kunstneriske virkemidler og at de mange detaljer afløses af færre, men til gengæld velvalgte enkeltheder.

J.F. Willumsen, "To kvinder og en væv", 1887.

Anders Madsen, en virksom mand på Omø

Hvordan har Askov Højskole fået denne samling grafiske blade? Ja, det skyldes jo en gammel elev, som gik på højskole vinteren 1881-82 og som i 1912 skrev til bibliotekar Poul Bjerger og tilbød, at højskolen måtte få den samling af grafiske billeder, han havde erhvervet sig gennem et langt liv. Hans navn var Anders Madsen og han var mejeribestyrer på Omø. Han var betænksom nok til at invitere Poul Bjerger til Omø, så han kunne se gaven an, før han bestemte sig for at modtage den.

Egerntlig ville Anders Madsen have været lærer, og han fik også en seminarieuddannelse og et lærerjob, som han var meget glad for. Det var et vikariat, som da året var gået blev opslået som en fast stilling, og den søgte Anders Madsen, der havde gjort det godt og var elsket af børnene. Men han blev vraget fordi han ikke kunne synge. Det tog han sig så nær, at han simpelthen besluttede at nu ville han overhovedet ikke være lærer mere i hele sit liv. I stedet tog han en ny uddannelse, denne gang som mejerist, for, som han sagde til sig selv: "Det kan du have med at gøre, selv om du ikke kan synge".

Poul Bjerger fulgte opfordringen og tog til Omø; han fortæller hvordan han stiger i land på øen og er lidt urolig og spændt på hvordan situationen vil udvikle sig. En kunstsamler på Omø det er nok en særling, tænker han ved sig selv. Men

hvad han møder, er en livlig og interesseret mand, som sidder på sin ø og følger vældig godt med i alt hvad der sker såvel i Danmark som ude i Europa. Det viser sig at Anders Madsen bortset fra sit egentlige arbejde har gang i mange gøremål på øen. Han har oprettet en brugsforening, et bibliotek og en foredragsforening. Et af de mange mennesker, der på den tid efter at have været på højskole, selv tog nogle initiativer og takket være hvis indsats, der blev lidt højere til loftet i Danmark i de dage. På grund af alle de ting, der her er nævnt, vandt Anders Madsen også anerkendelse hos den lokale befolkning på Omø.

Den ensomme kunstsamler.

Men sin elskede kunstsamling sad han alene med. Ja han havde jo nok prøvet at vise nogle blade til de lokale. Men det var helt tydeligt at det kedede folk at se på kunst. Så derfor holdt han sin kunst interesse for sig selv. Men han får i Poul Bjerger en samtalepartner, som kan dele hans interesse. Indiellom har der også været besøg af kunstkere, folk, som kommer rejsende, fordi de har hørt om samlingen og drevet af nysgerrighed opsøger kunstsamleren på den fjerne ø. På den tid da Askov Højskole modtog samlingen, var den ført helt „up to date“. Den har på en meget pædagogisk måde vist de to fremherskende linier i dansk grafik, der var aktuelle på Anders Madsens tid, dels den spektakulære linie med de mange detaljer og følelsebetonede motiver, dels den

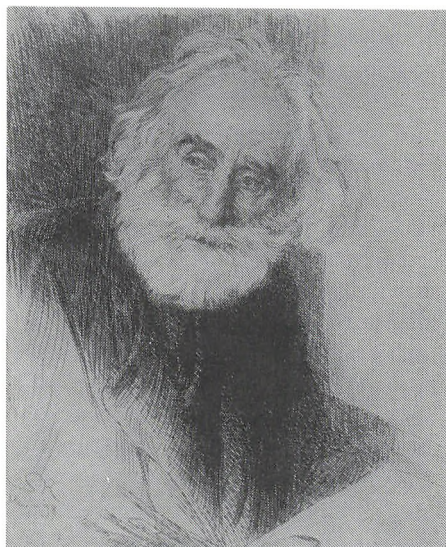
moderne linie, der kendetegnes ved forenkling og kunstnerisk intensitet. Anders Madsen havde anskaffet sit første grafiske blad, mens han var elev på Askov Højskole; det var af Carl Bloch og havde kostet ham et par kroner; i lang tid havde han kun det ene blad, men derefter købte han et til og det blev til flere og flere. Tilsidst havde han en hel samling. Anders Madsen får det sidste ord her. En gang sagde han til Poul Bjerger: „Folk kan slet ikke forstå, at jeg køber så mange kunstblade. De synes pengene kunne bruges på en bedre måde. Ja, jeg kunne jo sætte dem i Sparekassen, men hvad fornøjelse kan jeg have af at sidde og kigge i en Sparekassebog. Derimod, når jeg er træt og medtaget, så tager jeg mine raderinger frem, og når jeg så har siddet og kigget på dem i nogen tid, så er jeg bleven frisk og glad.“

Billedeksempler:

- 1) Carl Locher: den 2. dec. 1863. Frederik VII's lig føres gennem havnen til Christianborg Slot (trykthos O. Felsing. Berlin) Radering.
- 2) Emil Krause: Visbymuren. 1901. Radering.
- 3) Hans Nicolai Hansen, „Firenze“. 1897. Radering. Teksten forneden „ud af din liljes Bæger som smykker din murede krone Hele dens Honnings skati Florents gav mildt du gav her har udi gestalt af en Ghirlandajos matrone ædel børen og stolt til tak jeg dig tegnet af“.
- 4) Emil Krause: Hernan Bang. Radering.
- 5) Niels Skovgård: børnene ved vinduet 1900. Radering.
- 6) Anna Ancher: Læsendekone. 1896. Radering
- 7) Aksel Jørgensen: Portræt. 1909. Radering
- 8) J.F. Willumnsen: To kvinder ved en væv. 1887. Radering.
- 9) P.S. Krøyer: V. Kyhn. Portræt. Radering.
- 10) Joachim Skovgaard. Paradisets Have. 1903. Radering.

Kilde: Poul Bjerger: Anders Madsen. Askov Lærings årsskrift 1919. s.44-71. Kolding 1920.

I artiklen fortæller Poul Bjerger velopløst og med stor indlevelse om Anders Madsen, om hans herkomst og den del af hans liv, som var synlig for omgivelserne men også om hans skjulte kunstsamlerviv, ligesom en del af de breve, som Poul Bjerger modtog er optrykt her. Alle de blade, der er nævnt her er samlet af Anders Madsen undtaget selvportrættet af Willumnsen, der er erhvervet senere. De grafiske blade begyndte at tilgå skolen i 1912. Da Anders Madsen døde 1918, modtog skolen resten af samlingen.

P.S. Krøyer, portræt af V. Kyhn.

"Anna Ancher betragtede utvivlsomt gennem hele sit liv Skagen som midtpunkt i nordisk kunst uden at være klar over, at det var i hendes egne farver, den spejlede sig".

Skagensmaleren Anna Ancher
brevvekslede med sin kusine og ven-
inde Martha Møller.

Følgende er hentet fra Knud Voss'
bog "Breve fra Anna Ancher".

Udvalgt af Hanne Rydal.

Søndag 11te September 1881.

Kjære Martha!

Nu efter at have spoleret næsten hele Dagen ved det idiotiske Spil Croquet synes jeg dog jeg maatte have noget Udbytte af den til Slutning og det ved en Passiar med Dig. Jeg kan ogsaa blive saa grulig vred paa mig selv naar jeg tænker paa, hvad man kunde have faa't udrettet, læst noget eller lign. og saa lader man sig forføre af sin Ufornuft; men det var nu ogsaa Groths Skyld, for han kom og sad og snakke-ede, han er nemlig heroppe i denne Tid og maler. Men ellers kjære Martha faar Du saa megen Tak for Brevet dit. Jeg blev saa uendelig glad derfor, netop fordi, at da det ikke kom paa selve Fødselsdagen, som jeg havde ventet bestemt, blev jeg skuffet, men saa var det desto kjærkomnere bagefter. Og saa vil jeg allerførst ønske til Lykke med din lille Pige, at hun har faa't sin Helsen igjen, for eftersom Du skrev kunde hun jo være gaa't bort flere Gange fra Eder. Bagefter maa det være

henrivende, og I maa skjønne endnu mere paa hende, ikke sandt, hvad? saadan en lille Bebe at gaa og nusle med; for os andre var det jo ikke saa heldigt hvis det skete, men Du kan jo sagtens, og saa hyggelig, Johansen ser jeg malende stadig væk "Madonna'er med Barnet". Ja tænk vi er alle tre Par nu gifte, saa underligt at tænke sig saa hurtig det er gaa't, og især med Henriette; Jeg synes ikke det er ret længe siden hun ogsaa gik herude i Haven sammen med os andre og spillede; Tiden er gaa't forfærdelig hurtig, og Sommeren kan jeg tænke er vel for Eder gaa't ligesaa hurtig som for os andre, nu ogsaa især med Eders lille daarlige Barn, som det var, men vær dog glad Martha for det lille Liv, tænk at det virkelig skulde komme sig, det maa I jo dog være glade for. Og saa har jeg altid tænkt det maatte være saa mageløst, naar Barnet blev større Du, at skulle lære det at læse og bede

Michael Ancher: Anna Ancher, 1885, blyant, 225 + 155 mm.

om Aftenen sin Bøn, det synes jeg i Grunden der er noget smukt i, synes Du ikke ogsaa? Ellers er Tiden jo gaa't med Slid, Ancher har faa't meget bestilt i Sommer; ved det, det ikke har været meget Solskin, har han kunnet malet paa sine Fiskere hele Tiden, og man arbejder jo ogsaa ganske anderledes i daarligt Vejr end i Varmen, og saa har han et større et paa

Stablen "Askepot", hvor Helene sidder noget Modell til; det er morsomt at male saadan et synes jeg i Modsætning til Fiskerne. Og jeg maler en Kone som ikke kan blive god, men nu efterhaanden som Vejret bliver køligere haaber jeg man skal faa mere Kraft og Aand i sig; sommetider forekommer det mig forresten som min Hjerne er saa tom, men man maa al-

ligevel ikke klage, det er ikke pænt. Nu er den norske Maler Peters med Kone og Bebe rejst, som Du nok ved være her, og der var noget voldsomt arbejdsomt ved ham, man kan se man altid kan lære, og hans Energi kunde man trænge til at have lidt mere af, han forstod saa morsomt ogsaa at indrette sig paa en lille Plads, med alle sine Billeder, og mange malede han; maaske slap han dem for tidligt; men han havde en hel Del Villie i sig. Hans Kone var en morsom lille flink en med meget hastigt og livligt Blod, hun var italiensk, vi traf ham da vi var i Gøteborg i Sommer og saa' Udstillingen; og derved var det han kom i Tanker om at komme herop. Forresten var det morsomt at se Sagerne derovre; der var naturligvis meget der var skrækkeligt, men saa ogsaa meget igjen man kunde glæde sig over. Thaulov stod f. Ex. saa mageløs fin i Farve og det morede og glædede mig i Grunden; det saa' ud som han havde malet saadan rigtig indtrængende; ellers forstaar jeg mig ikke saadan paa Landskaberne, men det herre var lidt Extra, jeg synes der maatte være noget smukt deri; og saa var vi paa Gøteborgs Museum, der saa' vi et smukt og og udmærket Billede af den svenske Maler Jaenson, »nogle Figurer paa en Kaalmark«, det stod saa dejligt frit og ude, man kunde saadan rigtig mærke den milde dilikate Graavejrsluft, som den kan være, frisk, henad Efteraaret.

Det var alligevel som en Slags For-smag paa en Udenlandsrejse dette, og da vi havde set det var det som fik man voldsom Lyst til at se noget mere endnu, men hvad vi fortrød alligevel

var at vi ikke var taget derover til Mødet, det kom vi først i Tanker om bagefter, at det var i Grunden dumt, for det havde vist været morsomt sammen med alle disse forskellige Kunstnere og Mennesker, saadan for en Gangs skyld rigtig paa frisk Maner, og det gjælder jo ogsaa om at holde sig frisk; men nu er det jo saalænge siden ogsaa og bagefter.

Ellers lever vi ved det gode gamle her i vores gamle Bule; her er saa dejligt at sidde og arbejde og saa trøster man sig ved hinanden naar der er noget som ikke gaar godt. Vinteraftenerne begynder nu at nærme sig kan man mærke, og vi trækker sædvanlig over om Aftenen henad otte, hvor Her-nerne saa bagefter tyrer Whisky, og vi andre med Snak fordrive Tiden. Nu skal Du have Tak, kjære Martha Du har hørt paa mig saalænge; det er saa længe imellem jeg skriver Breve ellers, saa dette er maaske nok lidt kejtet, men tag til Takke, endnu en Gang tak for Brevet; hils din lille Pige din Mand, Madsen, og den ganske Familie derovre, mange mange Gange, Ancher hilser paa det bedste, Helene og dem ovre, og hvis Du skulde have speciel Lyst til at fortælle mig noget igjen, saa er jeg lutter Øre. Din hengivne Cousine Anna Ancher.

Herluf Stokholms forlag 1984, grafisk tilrettelægning Lars Thorsen.

Anna Ancher : Fisker Niels Geihede, blyant, 210 + 160 mm.

ROBERT JACOBSENS DUKKER

Af Agner Frandsen

„Når man holder af en ting, har man gerne vanskeligt ved at forklare, hvorfor man holder af den. Med risiko for at sige nogle dumheder vil jeg alligevel forsøge at skrive, hvorfor jeg holder af Robert Jacobsens statuer.“

Med disse ord indleder dramatikeren Eugene Ionesco en artikel om Robert Jacobsens dukker, trykt i et katalog fra Statens Museum for Kunst. Anledningen var en udstilling i 1980, hvor museet trak dukkerne frem af glemslen. De var skabt i 50'erne i Paris.

På sommerskolens studiehold „Tekst, musik, billede“ beskæftigede vi os med denne side af Robert Jacobsens produktion, der absolut ikke er mindre bemærkelsesværdig end hans mere kendte rumkunst. Blandt de tekster, vi læste, var afsnit fra Ionescos artikel.

Ionesco har ordet:

- Når man holder af en ting, har man gerne vanskeligt ved at forklare, hvorfor man holder af den. Med risiko for at sige nogle dumheder vil jeg alligevel forsøge at skrive, hvorfor jeg, holder af Robert Jacobsens statuer.

Jeg holder af dem, fordi de ikke ligner noget andet inden for den

moderne skulptur, men alligevel forekommer de mig at være gamle bekendte. Eller måske er det netop, fordi de ikke ligner noget, at de er som gamle bekendte. Man kunne sige, at Robert Jacobsen er en virkelig primitiv kunstner. Der har for ikke så lang tid siden hersket en omfattende primitiv maner, der kun var såkaldt primitiv. Man efterlignede de arkaiske værker fra det gamle Ægypten, Lille-Asien, forhistorien, Kina; men som oftest var disse forbilleder netop de sidste frugter af en uendelig forfinet kultur; de var »alexandriske«, ville jeg sige, hvis man kan tillade mig dette udtryk. Man har også haft opdagelsen af det, man kalder den afrikanske kunst. Det er den, som Robert Jacobsen synes at nærme sig“ men på en fuldstændig spontan og naturlig måde og formentlig uden at have kendt den i forvejen. For i virkeligheden er denne primitivisme ikke andet end genopdagelsen af en række fundamentale forudsætninger, en række indre billeder, der ikke er de sidste frugter inden for en kulturs historie, men som er eviggyldige, og som tilhører en verden, der ligger uden for historie, en verden som rummer de kræfter, der nærer kulturhistorien, og uden hvilke enhver levende kultur ville dø. Der findes inden i os alle en friskhed, en barndom, som Robert Jacobsen har forstået at genopdage og genopbygge, og som vi også kan

genkende i os selv gennem hans kunst. Den forenkling, som visse malere og billedhuggere har kunnet realisere, var derimod kun resultatet af en klarsynet og bevidst teknik, en overfladisk formalisme.

Jeg sagde, at Robert Jacobsens verden ligger uden for historien. Men omfattes alt da ikke af historien? Sandsynligvis ikke. Robert Jacobsens dukker er udstrålinger, udtryk, ansigter og tvangsforestillinger, der alle genspejler en drøm, en frygt, en måde at leve og se, som tilhører alle tider, og som trænger igennem enhver

tid. Denne indre virkelighed og struktur ændrer sig ikke. Den kan dækkes til og glemmes, men den kan lykkeligvis også findes på ny.

Det er takket være Robert Jacobsen, jeg kan gøre mig klart, at vi holder af og værdsætter bestemte kunstnere, fordi det er lykkedes dem ligesom Robert Jacobsen at give udtryk for den særlige elementære og fundamentale intuition, som det netop er kunstens opgave at åbenbare for os. Således holder jeg af Rouault, fordi jeg gør mig klart, at i visse udtærede, på en gang nuancerede og

"Gårdsangerne", af Robert Jacobsen, h. 84 cm.

fortrukne figurer af Robert Jacobsen foregår der et ufrivilligt, men virkeligt møde mellem Rouault og Robert Jacobsen. Et andet værk af den danske kunstner, et legeme, der i skulpturel henseende er uden tyngde, nærmest a-skulpturelt, tæret af tomhed som af materialernes rust, får mig til at forstå en Giacomettis metafysiske og skulpturelle tankegang og giver den en baggrund. I andre figurer, skabt med en grusom humor, på samme tid groteske og forfærdelige, barnlige og dybsindige, genkender jeg Alfred Jarrys teaterskikkelser fra »Ubu Roi«. Ofte får Robert Jacobsen mig også til at tænke på den byzantinske stilisering. Sådan er Robert Jacobsens kunst, hvor den primitives skarphed og renhed er forenet med den højt civiliseredes overlegne forfinelse. Han har forstået at undgå de nonfigurative mekanikers og automaters svulst uden at skele til de fremgangsmåder, der gør sig gældende inden for den vulgært figurative kunst og den forenklede realisme. Det forenklede er det modsatte af det enkle, realismen er det modsatte af sansen for det, der har realitet, det primitive er det modsatte af det primære. Intellektualisme er også det modsatte af bogstavelighed og teori. Intelligens betyder vovemod, frigørelse fra alle skoler og retninger, evne til at se tingene, som om man så dem for første gang, originalitet. Det originale er det samme som det autentiske, så længe det ikke er blevet excentrisk. Der findes ingen anden værdi end den absolutte oprigtighed, som holder sig fri af alle indflydelser. Indflydelser er ikke andet end løgne, fastslåede ideer, intellektuel og kunstnerisk afmagt.

Men jeg skal ikke fortsætte på det plan. Jeg holder af Robert Jacobsen på grund af hans humor, det vil sige på grund af hans blufærdighed og ømme venlighed. Jeg holder af ham på grund af hans sans for det ceremonielle, på grund af hans adel. Jeg holder af ham på grund af hans ydmyghed, der på en så subtil måde forener sig med netop hans adel. Intet kan være mere ydmygt, intet kan være mere fattigt end de materialer, han betjener sig af: gammeltjern, rustent og uanvendeligt værktøj, stumper af redskaber, formløse genstande fra en sønderbrudt helhed, som han forløser og giver en ny og højere anvendelse, lukker ind i en ny sammenhæng. Vi står her over for en åndeliggørelse, en besjæling af materien, en forædling af det, der var kasseret, en højere hensigt med tingene erobret hinsides deres umiddelbare, materielle hensigt: verdens frygt og trylleri.

I sjældne øjeblikke af nåde synes jeg, at universet, det vil sige alle de ting, der omgiver mig, udsender et nyt og ubesmittet lys. Kasseroller, hatte, stole, gamle klude, en saks og en æske tændstikker forlader deres hensigtsmæssige sammenhæng og skaber en ny helhed. I sådanne øjeblikke forlenes det, der hidtil var fornedt, med en ny ubeskrivelig og tilsyneladende uforklarlig skønhed. Men det vigtigste er, at ikke alene forekommer der ikke mere noget, der er banalt; der er heller ikke mere noget, der er trist eller dødt. Enhver genstand deltager nu ligesom i en fest, i et elementært drama, der er så meget sandere, som det ligger uden for en umiddelbar og rationel sammenhæng, det vil sige på den anden side af de

grænser, vi har trukket omkring os, på den anden side det uniforme og til fordel for en uendelig mangfoldighed. Robert Jacobsens kunst er udtryk for en sådan varig nåde, en sådan indre rigdom. Den rummer en højere besjæling, en overflod, som vore vaner og vor slidte vanetænkning ikke mere tillod at komme til orde.

Når man har set og oplevet Robert Jacobsens figurer, har man bagefter et vist besvær med at gribes af de kendte skulpturer i marmor, bronze eller guld. Hvad der før var rigt og ædelt, forekommer os nu at udtrykke en overfladisk rigdom og en falsk adel. Marmoret og bronzen synes udtryksløst. Efter som Robert Jacobsen har givet det forhåned og latterlige en ny storhed, kan man kun tænke sig noget større med udgangspunkt i det forhåned og latterlige, for det forhåned og latterlige er storheden i sig selv.

Jeg ser på Robert Jacobsens figurer og opdager, at de er rene eventyrskikkelser. Jeg ved, at der bag den tilsyneladende ubehændighed manifesterer sig en usvigelig præcision og en overrumplende dygtighed, der naturligvis kommer fra hans teknik, men som især kommer fra hans sjæl. Disse personer virker besættende på os, taler til os, genspejler os, udtrykker sig prægtigt og giver os en mening. De er komiske, dramatiske, realistiske, symbolske, de er rene karikaturer, de er fremfor alt levende, og de tager intet hensyn til kunstens forskellige kirker og dogmer. Det er fabler, det er historier, som ikke er bange for blot at være historier, og som forstår at forene humoren og

farcen med det tragiske, idet de beviser for os, at uden indbildning og fantasi er der ingen sandhed. Intet er sandt, hvis det ikke lever i indbildningen. Robert Jacobsens skulpturer er udtryksfulde typer, derfor er de også rent teater. Det er, som om de allesammen er rede til nårsomhelst at sætte sig i bevægelse. En samling af Robert Jacobsens værker udgør derfor en dramatisk helhed, en verden af overraskende forskellige og grusomt følsomme skikkelser, en hel iscenesættelse: verden er blevet til et levende skuespil inden i os og alligevel adskilt fra os, skuespillere, som vi betragter som tilskuere, skønt vi selv er tilsvarende skuespillere. Der ligger hele teatrets ceremoniel: en virkelighed understøttet af symboler. Dets sagen, teater i rendyrket form, uden ideologier og bevisførelser, med personer, som ikke fremsætter abstrakte redegørelser, men som er konkrete, indlysende kendsgerninger, selve repræsentanterne for alt det, der indlysende og virkeligt.

Robert Jacobsen viser mig derfor, at teatret har en eksistensberettigelse, thi det er den store kunst over alle. Robert Jacobsens værk er selv et teater, fordi det på ny forlener verden med dens strålende værdighed og fortryllelse.

Måske vil man bebrejde mig, at jeg har talt om Robert Jacobsen eller opfattet ham i min egenskab af skuespil-forfatter: det er kun en enkelt af de sider, man kan se ham fra. Det er måske den mest direkte.

Tekst: Jørgen Dupont, sommerskoleelev 1993.

Musik: Kristian la Cour

I nat er jeg vågen

I nat er jeg vågen
dagene toner forbi
som glimtende skygger
i tågen

Skyggerne tegner
et levende kors
og det glimter
af lynild i tågen
i nat

I nat vil jeg våge
for om lidt
er vi borte
og livet er kort
jeg vil skærpe
mit våben

Handwritten musical score for the song "I nat er jeg vågen". The score is written in treble clef with a key signature of two flats (Bb and Eb) and a 6/8 time signature. The melody is written on a single staff. The lyrics are written below the staff. The music is in a simple, folk-like style with a mix of eighth and quarter notes. The lyrics are: "I nat er jeg vågen / dagene toner forbi / som glimtende skygger / i tågen / Skyggerne tegner / et levende kors / og det glimter / af lynild i tågen / i nat / I nat vil jeg våge / for om lidt / er vi borte / og livet er kort / jeg vil skærpe / mit våben". The score includes several chords: Cm, G, Ab, Fm7, Bb, Ab, Fm, Fm/b, Bb, Fm/d, G, Ab, Fm/d, Gsus, G, Ab, Fm, G, Cm.

Tekst: Jørgen Dupont, sommerskoleelev 1993.

Musik: Kristian la Cour.

Som skovens stille vækst

Som skovens
stille vækst
er min kærlighed vokset
ind i sommerens
hjerter

og som året kaster
sin sidste klædning
består min evige længsel.

Handwritten musical score for the song "Som skovens stille vækst". The score is written in G major, 3/8 time, and consists of five staves of music. The melody is written in the treble clef, and the chords are indicated by letters above the notes. The chords are: F, C, Bb, Gm, C, Bb, Gm7, Gm7/C, C, Dm, Gm, Bb, Gm7, Gm/e, A5/4, A, Dm, Gm6, A9, Bb, Gm/e, A, Gm, Gm/a, Bb, Dm.

Agner Frandsen

Pagten

Jeg lagde hovedet på puden og lukkede øjnene:
Med et var jeg en sommerfugl
jeg havde fået vinger og fløj op mod himlen.
Det var ufatteligt! Jeg satte mig på den ene gren efter den anden
jeg satte mig på den ene bjergtop efter den anden.
Jo højere jeg kom op
des mindre kunne jeg fornemme afstanden.
Jeg syntes pludselig, at jeg forstod livet.
Jeg så med et, hvad frihed er.
Hvad skulle jeg gøre?
Først nu, aldrig før, havde jeg oplevet noget sådant.
Det var som om TIDEN var forandret.
Der var intet mørke, ingen tåge længere.

Nu siger jeg til mig selv:
Gid jeg aldrig var vågnet.
Det var som om jeg havde fattet mit livs drøm.
Kunne jeg nu bare slutte en pagt ved et lys...
Jeg har jo ikke tusind ansigter.
Jeg vil aldrig svigte mine aftaler.
Jeg vil aldrig, selv om flammen er ødelæggende
bedrage det, jeg elsker.
Min søde engel, du kunne aldrig drømme om atopløse en pagt.
Men flammen brænder og ingen ved hvad der kan ske
Måske brænder du op -
Da jeg i min drøm stødte ind i flammen
brændte jeg op.
Der var kun aske tilbage.
Sommerfuglen fortæredes af ilden.

Jeg vågnede og det var, som om jeg altid havde sovet
indtil dette øjeblik.

Nu ved jeg, hvad en pagt er.

Peyman Keyvanipour, 1993.

Digt fra min far, som bor langt herfra
i TABRIZ (en stor by i IRAN).

VINTEREN 1992/1993

-BREV FRA EN HØJSKOLELÆRER AF ANDERS PERTOU

Kære ven, Du spurgte om mit indtryk af den netop overståede vinterskole. Nu sidder jeg her en varm aften i begyndelsen af maj. Den måned, der engang hørte foråret til, mens som i 1993 drivhuseffektfuldt har kastet Danmark ud i sommeren med et brag. Jeg sidder her indendøre og foran computerens blålige lys, selvom hele fuglekoret prøver at lokke mig ud for at se solens sidste straler for i dag. Det i sig selv er hårdt nok! Sværere er det at tvinge hukommelsen til at foretage en tilbagespuling henover den netop afsluttede vinterskole. Megetsprede og ofte diffuse indtryk fra hele vinteren melder sig impressionistisk og hulter-til-bulter og ofte ikke uden et vist vemod. Mange ansigter dukker op. Gud ved, om man kommer til at se dem igen?

Kigger jeg ud af vinduet ser jeg sommerskolens elever gå forbi. Dem kender jeg ikke helt endnu, men glæder mig til at komme til det. Sommerklædte er de på vej hen til bålpladsen på den store plæne, hvor spage flammer endnu synes af ganske lidt. Men holder de ud efter at solen er gået ned, skal de nok synes større. Der er jo noget mere umiddelbart tvangfrit ved somreren. Vintertøjets panser er lagt og det lettere klaustrofobiske

indendørs liv afløst af det større udendørs rum.

Det fik vinterholdet en smagsprøve på ved den mest fantastiske afslutning i flere år, hvor vi den sidste aften (27. april) kunne grille og sidde ude på plænen flere timer efter, solen var gået ned. Da vi tog til Estland var det endnu vinter. Da vi kom tilbage var det sommer. Den hurtige og bratte overgang fra vinterskole til sommerskole, vi hvert år oplever - især hvis man har været med på studierejsen - blev altså oplevet stærkere på grund af det store omskift i vejret.

Man bliver uundgåeligt spurgt henad slutningen på hvert hold. „Hvordan var vi i forhold til tidligere hold?“ Og selvfølgelig bliver spørgsmålet stillet med håbet om, at man vil svare noget i retning af, at det her var nok det bedste hold i højskolens historie. Men det er meget svært at sammenligne det ene hold med det andet. Også fordi ens hukommelse sjældent er helt pålidelig. Det ligger også i jobbet, at man må møde et nyt hold med så åbent et sind som muligt og ikke belaste nye elever med mindet om tidligere tiders „superelever“. Hvert hold skal have lov til i så høj grad som muligt at sætte deres eget præg, finde deres eget ståsted. Og derfor gør man så nok det, at man

psykisk forsøger at viske tavlen ren og lader de nye indtryk fortrænge de gamle. Det kan jo så samtidig også være en måde at komme sig over det mærkeligt udefinerbare vemod, man føler ved afskeden med om ikke hele holdet - så med de elever, man har arbejdet sammen med. Forselvfølgelig er mit personlige indtryk af denne vinter især præget af de studiehold, jeg havde i det daglige. Og af det hus, hvor jeg var husvært.

Vinteren igennem var der en mere end tilfredsstillende tilslutning til fællesarrangementerne og et flot engagement på flere fronter. For eksempel et overdådigt og på alle måder veltilrettelagt afskedsarrangement inden afrejsen til Estland. En gruppe elever lavede i samarbejde

med køkkenet og køkkenlederen, Karen Marie, en overdådigt middag. De serverede selv professionelt ved smukt veldækkede borde og der var sange, taler og roser til lærerne. Samtidig var det jo Hans Henningsens sidste afsked med et elevhold og det var derfor en særlig glæde, at det forløb så flot og festligt. Mon ikke det siger noget om elevernes opfattelse af deres ophold, at de gad gøre så meget ud af det?

Nu gælder det så om at lade minderne om vinterholdet danne en positiv underliggende baggrund for de nye opgaver, der venter med sommerholdet. Uden specifikke sammenligninger i øvrigt!

Kærlig hilsen, Anders.

ASKOV SOMMERMØDERAP

21. juni 1993.

Af Johannes Sveigaard, vinterskoleelev 1992 - 93.

Nu skal jeg fortælle om et
sted i Danmarks land
Askov med park, og med højskole og
opland

Kultiveret og strukturet
ned til mindste detalje
Med strid af åndelig art
i mange år - hvilken batalje

En strid som er gavnlige
for et ståsted med vision
Hvad enten man er for
eller imod en union
En stor, enorm institution og sensation
vi må se at få gennemskuet denne illusion

Analysere og diskutere af folk med flid
Det er sommer nu - ja det´ agurketid

Svend Aage fortjener en stor, stor skål
under træernes kroner
Har han lavet os et bål

Det er midsommer
med blot en lille diskripans
Vi fejrer festen nu
her et par dage før Sankt Hans

Askov har fået en indsprøjtning af nyt blod
sommer har afløst vinter
det´ sundt værsgod

Hans H. gjorde jobbet som forstander
meget flot
Nu håber vi den nye gør det ligeså godt

Hans forstanderjob er i en spændende tid
med plads til begejstring
for Danmarks hele fremtid

Og for resten af verden det´ klart
naturligvis
Lokal - global bevidsthed det´ kulturens pris

Ny og hurtigere grundrytme

Fryd og gammen i andedammen
På Askov holder vi alle sammen
Hist og pist og her og der
Vi er alle lige her

Agner han er præst helt uden protest
Ta´ en tur en søndag
Det´ ord når de er bedst
I kirken i Askov
Hvor ellers henne
Det´ virk´lig godt
Det skul´ jeg hilse og sende

Til sidst så vil jeg takke
Lejrstedet Askovgård
Lejrstemningen har været høj
Ja især i år
I morgen søndag er det turen
hjemad går
Jeg håber vi ser jer alle
igen til næste år

DAMEN MED HUNDEN

Uddrag fra novelle af A.P.Tsjekhov (1899).

Oversat af Ivan Malinovski, Vindrosen 3.årgang, Gyldendal.

Udvalgt af Geske Skot-Hansen.

Hun kørte med heste, og han fulgte hende på vej. De kørte hele dagen. Da hun havde taget plads i en kupe i ekspresen, og klokken ringede for anden gang, sagde hun:

- Kom, lad mig se på Dem . . . Lad mig se endnu en gang . . . Sådan ja.

Hun græd ikke, men var nedtrykt, som var hun syg, og hendes ansigt sitrede.

- Jeg vil komme til at tænke på Dem . . . huske Dem, sagde hun.

- Gud være med Dem, lev vel. Tænk venligt på mig. Vi skilles for altid, sådan må det være, for vi burde aldrig have truffet hinanden.

Gud være med Dem.

Toget forsvandt hastigt, snart var dets lys forsvundet, og et øjeblik efter forstummede også lyden, som havde alting svoret sig sam men om at gøre en ende på denne søde rus, dette vanvid. Ladt alene tilbage på perronen og med blikket rettet mod et punkt ude i mørket hørte Gurov græshoppernes gnidsel og telegraftrådenes sum men med en følelse, som var han lige vågnet. Og han tænkte på, at her havde der været endnu en oplevelse, endnu et eventyr i hans liv, og også det var allerede forbi, og kun mindet blev tilbage . . . Han var oprevet og trist til mode og følte en let anger; denne unge kvinde, som han aldrig mere skulle se, havde jo ikke været lykkelig med ham; han havde været elskværdig imod hende, hjertelig, men alligevel havde der i hans opførsel imod hende, i hans tone og hans kærtegn skjult sig en anelse af spot, af det lidt plumpe hovmod hos en lykkelig mand, som tilmed var næsten dobbelt så gammel som hun. Hun havde hele tiden kaldt ham god, usædvanlig, højsindet; han havde åbenbart ikke forekommet hende sådan, som han virkelig var, havde med andre ord bedraget hende uden at ville det . . .

Her på stationen lugtede det allerede af efterår, aftenen var kølig. "Det er på tide, jeg også rejser nord på, tænkte Gurov, mens han forlod perronen. »Det er på tide.«

III

Hjemme i Moskva var alt nu vinterligt, man fyrede i kakkelovnene, og om morgenen når børnene skulle i skole og drak te, var det mørkt, og barnepigen tændte lys for en stund. Det begyndte allerede at fryse. Når sneen falder, og man for første gang kører i kane, er det dejligt at se den hvide jord, de hvide tage, man ånder let og befriende, og på denne tid dukker minderne fra ungdommen op. De gamle, rimfrostpudrede linde og birke har et godmodigt udtryk, de står eens hjerte nærmere end palmer og cypresser, og i deres nærhed har man ikke lyst til at tænke på bjergene og havet.

Gurov var moskovit, han vendte tilbage til Moskva på en dejlig frostklar dag, og da han havde iført sig sin pels og sine varme handsker og gik ned ad Petrovka, og da han lørdag aften hørte kirkeklokkerne ringe, så mistede hans rejse for nylig og det sted, hvor han havde været, enhver tiltrækningskraft på ham. Lidt efter lidt gled han ind i moskvalivet, læste allerede ivrigt tre aviser om dagen og erklærede, at moskva-aviser læste han af princip ikke. Han droges allerede af restauranter, klubber, middage, jubilæer, følte sig atter smigret over at se kendte sagførere og kunstnere hos sig, og over at han i lægeklubben spillede kort med en professor. På ny fik han lejlighed til at kaste sig over en hel skude seljanka, serveret på panden . . .

En månedstid forløber, forestillede han sig, og så forsvinder mindet om Anna Sergejevna i en tåge, og kun en sjælden gang vil hun dukke frem med sit rørende smil i hans drømme, ganske som han drømte om andre. Men der gik mer end en måned, det blev midvinter, og alt stod så klart i hans erindring, som var det i går, han havde taget afsked med Anna Sergejevna. Og stadig hidsigere flammede minderne. Hvad enten han så i aftenstilheden hørte børnenes stemmer ind i sit arbejdsværrelse, når de læste på deres lektier, eller han lyttede til en romance eller spilleautomaten på en restaurant, eller snestormen hylede i kaminen, så var det, som om alt pludselig genopstod i erindringerne: både det, der var sket på molen, og den tidlige morgen med tågen over bjergene, og damperen fra Feodo sija, og kyskene. Han gik længe frem og tilbage i værelset og mindedes og smilte, og så forvandlede erindringerne til drømme, og det forgangne blandedes i fantasien med det kommende. Han drømte ikke om Anna Sergejevna, hun var med ham overalt som hans egen skygge, overvågede hans skridt. Når han lukkede øjnene, så han hende lyslevende for sig, og hun virkede smukkere, yngre, sartere end hun var; også han forekom sig selv bedre, end han havde været dengang, i Jalta. Om aftenen kiggede hun på ham fra bogskabet, fra kaminen, fra stuens kroge, han hørte hendes åndedræt, hendes klæders kærtegnende hvisken. På gaden ledsagede hans søgende blik kvinderne, der passerede ham - var der ingen af dem, der lignede hende?

Askov Lærlinges bestyrelse

Fra venstre :

Bagest : Marianne Poulsen, Birger Thomsen, Bo Karlshøj Riis, Ulla Marianne Kamp, Hanne Kirsten Møller, Birthe Preuss, Kirsten Mikkelsen.

Forest : Geske Marie Skot-Hansen, Bolette Mohr Sillassen, Lotte Elisabeth Damgaard Rasmussen, Gunvor Holm Nielsen, Uffe Tønning.

Fraværende : Peter-Albert Heizelden.

Suppleanter : Ingelise Rodian, Karen Trydeman Knudsen.

ASKOV LÆRLINGE

BERETNING 1993

Ved formand Marianne Poulsen.

Askov Lærlinges bestyrelse har haft et roligt arbejdsår i 1993. De vedtægtsændringer generalforsamlingen vedtog på sidste generalforsamling var hovedsagelig af redaktionel art, og har derfor ikke givet anledning til den store omlægning af bestyrelsens arbejde. Vi har koncentreret os om arbejdet i skolens styrelse, udgivelsen af årsskrift og AL-nyt, afholdelsen af sommermøde, arbejdet i elevstøttefonden og om det løbende arbejde med at gøre opmærksom på foreningens eksistens og tegning af nye medlemmer.

Arbejdet i Askov Højskoles styrelse har i år været meget spændende og krævende. Styrelsen har brugt megen tid på skolens økonomi, som nu er i kraftig bedring, og i år har styrelsen haft en af dens fornemste opgaver, nemlig ansættelse af en ny forstander. Processen med at finde og ansætte den rette person har været meget krævende, og alle i styrelsen har lagt et stort arbejde i at løse opgaven bedst muligt. Fra Askov Lærlinge vil vi ønske Morten Kvist held og lykke.

For andet år har Askov Lærlinge selv stået for udgivelsen af Årsskriftet. Vi synes selv at årsskriftet er ved at finde den form vi ønsker. Indholdsmæssigt bestræber vi os på at lave et skrift der beretter om livet på Askov Højskole, om nogle af de tanker og ideer der er oppe lige nu, dels på Askov Højskole, men også i højskoleverdenen mere bredt.

Der er flere af Askov Lærlinges medlemmer, der har henvendt sig til os for at give kritik af det nye årsskrift - positivt som negativt. Det har været rart at høre medlemmernes kritik, dels viser det at der nogen, der bemærker og værdsætter det, vi laver, og dels gør det arbejdet med at forbedre årsskriftet langt lettere for os. Jeg håber at der fortsat er mange af vor medlemmer der vil bruge lidt tid på at give os kritik. Ikke kun af årsskriftet, men af hele vort arbejde.

AL-nyt er som sædvanligt udkommet to gange, i december og maj måned. Navnet AL-nyt var fra starten ment som en arbejdstitel. Derfor indeholdt december nummeret en navnekonkurrence. Vi fik ca. 10 forslag til nyt navn. Vi er endnu ikke

helt færdige med at vælge det endelige navn, men håber at kunne offentliggøre det i næste nummer.

Et af de væsentlige punkter ved vedtægtsændringerne var, at det blev muligt at blive medlem af Askov Lærlinge uden at man har været elev på Askov Højskole på et længerevarende kursus. Vi indførte A-medlemsskab for tidligere elever og B-medlemsskab for de der ikke har været elev på et længerevarende kursus. B-medlemmer har ikke stemmeret og opstillingsret på generalforsamlingen. Det har vist sig at B-medlemsordningen er en succes, da vi i år har fået 44 B-medlemmer.

Dansk Udsyns abonnenter fik i december - samtidig med udsendelsen af giroindbetalingskort - muligheden for at melde sig ind i Askov Lærlinge. Der var 114, der valgte at blive medlem.

Fra vinter og sommerskole har antallet af indmeldelser også været godt, således at vi nu har 560 A-medlemmer og 44 B-medlemmer altså ialt 604 medlemmer. I forhold til sidste år er det en fremgang på 15 medlemmer, når vi ser bort fra de 114 medlemmer der er kommet fra Dansk Udsyn. Det kunne tyde på at nedgangen i medlemstallet er ophørt, og at vi nu skal til at have stigende medlemstal igen. Jeg håber det er tilfældet, ligesom jeg håber at flere vil benytte sig af muligheden for at tegne B-medlemsskab. Askov Lærlinge har altid haft en

tilknytning til Askovgården i København. Askovgården er et socialt settlement oprettet af tidligere elever fra Askov Højskole. Nu fungerer den som forskellige institutioner med alm. offentlig støtte. Tidligere har A.L. ydet et økonomisk tilskud til Askovgården, i mange år et beløb på 1.500 kr.. I år har vi af økonomiske årsager ikke ydet nogen støtte, men fortsætter med at holde kontakten til Askovgården, bl.a. ved udveksling af årsskrifter.

Bestyrelsen har i år holdt møde 4 gange, alle 4 gange på højskolen. Der har i år været en enkelt udskiftning i bestyrelsen. Tanja Erendal trådte ud af bestyrelsen i marts måned og Keld Udengaard overtog hendes plads. Af bestyrelsesmedlemmer, som er på valg i år, ønsker Kirsten Bomholt, Keld Udengaard og Mette Quistgaard ikke at genopstille.

Jeg vil derfor sige dem tak for deres arbejde i bestyrelsen. En speciel tak til Kirsten Bomholt, der har siddet i bestyrelsen siden 1984. Kirsten har ydet en meget stor indsats for oprettelsen af elevstøttefonden.

Sluttelig vil jeg sige skolens medarbejdere tak for godt samarbejde og stor imødekommenhed. Tak til Thormod Christensen og Grethe Baisner, der varetager vores regnskab og medlemskartotek. Og endelig en tak til foreningens revisorer og bestyrelsens medlemmer, tak for jeres arbejde for Askov Lærlinge.

GENERALFORSAMLING 1993

Ved Uffe Tønning.

Der var god plads i tårnsalen, da Askov Lærlinge holdt generalforsamling lørdag aften i forbindelse med efterårsmødet på Askov Højskole. Omkring 45 deltagere samlede mødet, hvor der ikke var større emner på dagsordenen.

Johannes Hjort Nielsen blev valgt til dirigent, og som stemmetællere valgtes Jens Bang og Kirsten Milthers. Hverken formandens beretning eller beretningen fra sommermødet gav anledning til spørgsmål eller kommentarer. Beretningerne, der er trykt andetsteds i årsskriftet, blev godkendt. Derefter gennemgik Thormod Christensen det reviderede regnskab, der viste et overskud på 4.501,46 kroner og en egenkapital ved årets udgang på 18.641,76 kroner. Medlemstallet på 604 kan ikke umiddelbart sammenlignes med året før, idet medlemsordningen via Dansk Udsyn er ophørt.

Regnskabet blev godkendt.

Thormod Christensen var konstitueret forstander på sommerskolen 93, og som den eneste af de tre forstandere inden for det seneste år, der har gjort hele perioden med, faldt det naturligt i hans lod at komme med en beretning om Askov Højskole.

Han nævnte en række nyskabelser, der blandt andet har haft til formål at rette op på økonomien. I skolearbejdet er aldersgrænsen sænket til 19 år. Der har været længere journalistkurser og skriveværksted

parallelt med den egentlige vinterskole. På sommerskolen blev det daglige skema brudt op og dansk, samfundsfag, gymnastik m.m. fik status som studiehold. Der er lavet en vagtlærerordning. Der er sket markante ændringer i kostafdelingen.

Thormod Christensen oplyste, at Marie Vangs hus bag Damgården er blevet solgt. Det samme gælder Vangevej 2-Marie Niensens hus, mens Askovhus stadig står til salg.

Kirsten Bomholt orienterede derefter om arbejdet i elevstøttefonden, og hendes beretning er ligeledes at finde i årsskriftet.

Der var ikke indkommet forslag til generalforsamlingen, og dirigenten kunne springe frem til fastsættelse af kontingentet. På bestyrelsens forslag blev det enstemmigt vedtaget at fortsætte med uændret kontingent på 80 kroner. Kontingentet har været uændret siden 1986.

Under valg til bestyrelsen blev der opstillet seks kandidater. Bo Karlshøj Riis og Bolette Mohr Sillassen blev genvalgt, mens Gunvor Holm Nielsen nyvalgtes. Som suppleanter valgtes Lotte Damgaard Rasmussen, Ingelise Rodian og Karen Trydeman Knudsen.

Der var også i år genvalg til revisorposterne. Kirsten Milthers genvalgtes som revisor og Niels-Erik Jørgensen som revisorsuppleant.

SOMMERMØDE

Det er ved at blive en god tradition at sommermødet starter med sang- og viseaften om fredagen. Det var igen i år Kristian la Cour, der sørgede for at holde takten og tonen, så stemningen var helt fin. Aftenen sluttede med hyggesnak og en øl eller to i café Gule Hus.

Lørdag formiddag havde vi i sommermødeudvalget fornøjelsen af at kunne præsentere den kommende forstander, Morten Kvist som foredragsholder over temaet "Abraham, Isak og især Jakob", med tråde ført frem til nutiden. Alle fremmødte kunne glæde sig over at han besidder stor fortællelyst og evne.

Eftermiddagens arrangementer bød på en fortsættelse af formiddagens foredrag, hvor det var muligt at diskutere, indholdet af foredraget med

Morten Kvist.

Der var yderligere to aktiviteter man kunne vælge: „Rollespil“ med Peter-Albert Haizelden i spidsen, og rundbold dirigeret af, Jørgen Buch. Et gode vejr indbød til at være udendørs, så der var mange der deltog i legen. Og så var der naturligvis folkedans på plænen senere endnu, som det sig hør og bør.

Som noget nyt var der rigeligt „kaffe og kage“ til fri konsumering under hele mødet. Til gengæld var kaffevognene placeret i spisesalen, som det nu er daglig rutine for skolens elever.

- Og som noget nyt holdt vejret ikke helt til grillaftenen. Der var masser af kød, salatbar, jordbær mm., men alting blev meget forvirret, da det begyndte at småregne, så det ikke længere var sjovt at sidde i græsset med sin mad. Det var dog tørvejr til bålet sidst på aftenen, og da der blev sunget godt med på

midsommerviserne, betød det ikke så meget at nogle af dem næsten blev sunget - ufrivilligt - som kanon.

Gary Snider og band havde succes ved festen. Der blev danset en masse. Deres popularitet steg yderligere da en af vinterskolens elever fik chancen for at fremføre sit eget „Askov-rap“, og bandet undervejs faldt ind og improviserede underlægnings musik til rapperen. Det var flot g gjort af alle mand!

Det eneste malurt i bægeret blev valget af ølmærker - de traditionelle, der efter nogles opfattelse resulterede i for høje ølpriser. Det blev dog glemt som natten skred frem, og i stedet kunne vi glæde os over de lækre tærter, som køkkenet havde sørget for som natmad i café Fenger.

Det blev på mange måder den nye stil i køkkenet, der fik sommermødet til at være anderledes nyt for de fleste. Vi havde nemlig i sommermødeudvalget sammen med

køkkenet besluttet os for at lave MOKOST søndag formiddag. Det betød, at der var mulighed for at spise morgenmad-frokost fra tidlig morgen til middag. - Og som dagen skred frem ændrede serveringsbordene også madudbud, så de mest morgenduelige faktisk nåede at få to forskellige måltider i løbet af formiddagen. Alle så ud til at være godt tilpas ved denne model, og pigerne i køkkenet skal have tak for deres store flexibilitet!

Søndag eftermiddag sluttede sommermødet af med Hanne Rydals version af et eventyr i stedet for et egentligt foredrag. Mange mødte op til fortællingen og kunne altså tage hjem fra mødet med eventyr i blodet.

Sommermødeudvalget takker således af for i år, - men vi glæder os til næste år.

På udvalgets vegne
Bolette Mohr Sillasen.

ASKOV LÆRLINGES ELEVSTØTTEFOND

Ved Kirsten Bomholt.

Som det er bestemt i elevstøttefondens fundats var 2 af bestyrelsens 3 medlemmer på valg i det forgangne år. Det var repræsentanten for lærerne på Askov Højskole og repræsentanten fra Vejen Kommune.

Valgene betød dog ingen ændringer i bestyrelsen, da der i begge tilfælde blev tale om genvalg af hhv. højskolelærer Knud Peder Jensen og borgmester P. Bent Jensen.

Bestyrelsen har i løbet af året haft en tæt telefonisk kontakt, mens der kun er afholdt et møde. Da jeg på tidspunktet for mødets afholdelse var på en 4 måneders udenlandsstudietur trådte Bo Karlshøj Riis fra Askov Lærlinges fondsudvalg ind som suppleant. Bestyrelsen konstituerede sig ellers med mig som formand og Knud Peder som sekretær, mens kassererfunktionen varetages af Askov Højskole.

Det blev på bestyrelsesmødet besluttet at tildele 3000 kr til en elev fra Rusland, som havde specielle økonomiske problemer. Endvidere viste budgettet, at der var mulighed for uddeling af yderligere ca. 7000 kr regnskabs-året 1992/93. De ansøgningskemaer som alle elever siden 1991 har fået tilsendt i forbindelse med optagelsen på højskolen, har fun-

geret tilfredsstillende. Således er fonden ikke blevet oversvømmet med ansøgninger, hvad man kunne have forventet, og ansøgerne har generelt været økonomisk trængende.

Elevstøttefonden har i det forgangne år modtaget 17 ansøgninger, hvoraf der er 5 på venteliste til vinterskolen 1993/94. Der er blevet uddelt i alt 5 legater på tilsammen 11.500 kr, hvorved fondens formue er nedbragt til 49.063 kr. Fonden er dermed under de 50.000 kr, hvor fonden bliver skattepligtig.

Da afkastet af fondens formue kun udgør 4.400 kr, har den store uddeling kun været mulig som følge af medlemmernes bidrag i form af nøglepenge og ekstra penge indbetalt sammen med kontigentet. Disse penge går direkte til elevstøttefonden, og de er derfor af stor betydning for fondens arbejde!

Der skal endvidere lyde en stor tak til Askov Højskole for hjælpen ved kassererfunktionen.

ELEVSTØTTEFONDEN - REGNSKAB 1/10 1992 - 30/9 1993

=====

Indtægt:

Kassebeholdning ved årets begyndelse		kr. 10.568,92
Medlemsbidrag	kr. 1.466,60	
Nøglepenge	" 440,00	
Bankrenter	" 13,57	
Obligationrenter	" 4.400,00	
Udtrukket obligationer.	" 7.000,00	" 13.320,17
		<hr/>
Balance		kr. 23.889,09
=====		=====

Udgift:

Udbetalte legater		kr. 11.500,00
Rejseudgifter		" 170,00
Porto		" 75,00
Depotgebyr		" 80,38
		<hr/>
		kr. 11.825,38
Kassebeholdning ved årets slutning		" 12.063,71
		<hr/>
Balance		kr. 23.889,09
=====		=====

Status pr. 30/9 1993

=====

Obligationer	kr. 37,000,00
Bankkonto 631288	" 12.063,71
	<hr/>
	kr. 49.063,71
	=====

ASKOV LÆRLINGES REGNSKAB 1/10 1992 - 30/9 1993

=====

Resultatopgørelse:

Indtægt:

604 medlemskontingenter	kr.	45.160,00
Salg af trøjer	"	3.450,00
Renteindtægt	"	31,87
Overskud af sommermøde 1993	"	2.939,00
Diverse indtægter	"	354,50
		<u>kr. 51.935,37</u>

Udgift:

A-L Nyt	kr.	3.789,25	
Årsskriftet	"	17.749,00	
Kontorhold	"	274,50	
Tryksager	"	2.808,98	
Porto	"	11.692,68	
Køb af trøjer	kr.	7.037,50	
Reg.beh.af trøjer "	3.190,00	"	3.847,50
Rejseudgifter	"	5.923,00	
Repræsentation	"	1.349,00	47.433,91
Overskud			<u>kr. 4.501,46</u>
=====			=====

Aktiver:

Kasse	kr.	0,00
Bank	"	8.539,20
Giro	"	2.803,56
Beholdning af trøjer	"	4.360,00
Tilgodehavende Askov Højskole	"	2.939,00
		<u>kr. 18.641,76</u>
		=====

Passiver:

Egenkapital:

Saldo pr. 1/10 1992	kr.	14.140,30
Overskud	"	4.501,46
		<u>kr. 18.641,76</u>
		=====

Askov Højskoles regnskab

Resultatopgørelse for perioden 1. januar - 31. december 1992.

1.000 kr.

INDTÆGTER:

Statstilskud	5.294
Skolepenge	4.385
Øvrige indtægter ...	<u>3.562</u>
	<u>13.241</u>

UDGIFTER:

Undervisning:	
Lærerlønninger	<u>3.303</u>
Andre	<u>702</u>
	<u>4.005</u>

Bygninger:

Prioritetsrenter ...	1.702
Leje af lokaler	0
Vedligeholdelse	859
Varme, lys, rengøring	1.641
Andre	<u>255</u>
	<u>4.457</u>

Kostforplejning:

Bespisning	2.553
Andre	<u>296</u>
	<u>2.849</u>

Administration:

Kontor incl. løn ...	1.178
Andre	<u>529</u>
	<u>1.707</u>

Øvrige udgifter:

Renter i øvrigt	348
Andre	<u>6</u>
	<u>354</u>

UDGIFTER I ALT

13.372

RESULTAT FØR AFSKRIVNINGER .....

-131

Afskrivninger:

Afskrivninger.....	0
Henlæggelser	<u>0</u>
	<u>0</u>

ÅRETS RESULTAT ...

-131

Balance pr. 31. december 1992.

AKTIVER:

Omsætningsaktiver:

Likvide beholdninger	208
Værdipapirer	18
Debitorer	728
Varelager	<u>121</u>
	<u>1.075</u>

Anlægsaktiver:

Inventar/udstyr, undervisning	199
Inventar kostafdeling	293
Ejendomme	<u>43.820</u>
	<u>44.312</u>

AKTIVER I ALT 45.387

PASSIVER:

Gæld:

Kortfristet gæld..	2.556
Langfristet gæld ..	<u>23.610</u>
	<u>26.166</u>

Henlæggelser:

Olivia Holm Møllers Billeder	19
Udstyr, Møllen	2
Fengers Hus	43
Bibliotek	<u>0</u>
	<u>64</u>

Egenkapital:

Saldo pr. 1/1-1992 ..	19.371
Kapitalbevægelser	-83
Årets resultat	<u>-131</u>
Egenkapital i alt	<u>19.157</u>

PASSIVER I ALT 45.387

BØGER UDGIVET AF ASKOV HØJSKOLES FORLAG

K. E. Løgstrup: Det uomtvistelige
Havsteen-Mikkelsen: Nordvejene
F. Trier Hansen: Din Højskolevej
H. C. Hansen: Forsøgsmøllen i Askov
J. Th. Arnfred: J. Th. Arnfred fortæller
Hans Lund: Askov Højskole 1865—1915
Erica Simon: „og solen står med bonden op“
Hans Henningsen: Højskolens Fronter
H. C. Hansen: Poul la Cour
Gunnar Thorlund Jepsen: Slagordsdemokrati

Af øvrige bøger kan nævnes:

Kære Hal, Kære Koste
Helge Skov: Blomstre lad muld hvor de træde
Hal Koch og Krogerup Højskole
Hans Henningsen: Folkelige temaer hos Grundvig og Løgstrup
Finn Brandt-Pedersen: Rod i det Grundtvigske
K. E. Løgstrup: Solidaritet og Kærlighed
K. E. Løgstrup: Norm og spontanitet
K. E. Løgstrup: Den Etske Fordring
Hans Hauge: K. E. Løgstrup
Midt i Højskolen

BØGERNE, SAMT TRØJER OG T-SHIRT MED
HØJSKOLES LOGO, KAN KØBES I
ASKOV BOGHANDEL.

Medarbejdere på Askov Højskole

Andersen	Richard	lærer
Baisner	Grethe	sekretær for AL
Bendsen	Thora	køkken
Berthelsen	Anne Marie	køkken
Bojesen	Lars Bo	lærer
Bose	Hiralal	lærer
Buch	Jørgen	lærer
Byriel	Eva	kontor
Christensen	Laila	kontor
Christensen	Thormod	forretningsfører
Christiansen	Dora Fogt	køkken
Clausen	Grethe	køkken
Cour	Inger Marie la	lærer
Cour	Kristian la	lærer
Durand	Jean	lærer
Frandsen	Agner	lærer
Frost	Else	køkken
Germann	Karen Marie	økonoma
Hansen	Hans Christian	lærer
Hansen	Rineke	lærer
Hansen	Vagn	lærer
Henningen	Ulla	lærer
Holdt	Inger	rengøring
Holst	Karen	lærer
Jarnum	Anne Birthe	lærer
Jensen	Knud Peder	lærer
Jensen	Svend Aage	pedel
Jepsen	Ulla	kontor
Jørgensen	Margit	køkken
Knudsen	Hanne Bebe	børnehaveder
Korup	Kirsten	bibliotekar
Kühne	Tove	rengøring
Kvist	Anne Kirstine	lærer
Kvist	Morten	forstander
Mogensen	Lotte	køkken
Pertou	Anders	lærer
Poder	Frede	vedligeholdelse
Reimer	Kenneth	lærer
Rydal	Hanne	lærer
Ørum	Arne	vedligeholdelse

ELEVLISTE

Vinterskolen 1992 - 1993

Loiuse Aggebo, Sonnerupvej 102,2.tv., 2700 Brønshøj
Andris Akers, P.K.5, Kuldiga, 229500 Letland
Michael Alvang, Degnestavnen 5, 3.th, 2400 København NV
Klaus Andersen, c/o K.M.Andersen, Rolighedsvej 8, 7700 Thisted
Morten Møller Andersen, Ivar Hvidtfeldtsgade 9, 4.th, 9000 Ålborg
Christian Arnfast, Banegårdsplads 2, 8000 Århus
Christian F.de Fine Bang, Jernbanegade 4 D st.tv.4000 Nykøbing F.
Irene Benna, Kystvejen 6, 4400 Kalundborg
Malene Bjørn, Byvænget 11, 8260 Viby J.
Peter Boesing, M.C.Holmsgade 31, 7900 Nykøbing Mors
Marina Bokalova, Jubilejniy Prospekt 33/2-99 Chimki,Moskva 141400 Rusland
Flemming Braad, Pontoppidansgade 9, 9000 Randers
Søren Bramstad, Klokkerhøjen 7, 1.th., 2400 København NV
Karen Brink, Egedal 2 A, Hoptrup, 6100 Haderslev
Asta Cekaita, Zygio 3-27, 2042 Vilnis, Litauen
Anders Bjørn Christensen, Arkonagade 20, st.tv., 1726 København V
Torben Christensen, Sjællandsgade 44, 1., 7700 Fredericia
Lone Primdal Christiansen, Dannevang 12, 8520 Lystrup
Ellen Dalsgaard, Sct. Paulsgade 7, 4.th., 8000 Århus C.
Toke Deckert, Forårsvej 19, 2920 Charlottenlund
Jens Elgaard, Vinterslevvej 12, 8370 Hadsten
Abdi Jama Elmi, Hadsundvej 141 v.4, 9000 Ålborg
Dorte Hoff Erichsen, Rosendalsgade 15, 1., 2100 København Ø.
Jesper Fogh-Hansen, Dådyrvej 29, 6000 Kolding
John Tønnes Frederiksen, Jens Dedekamsvej 1, 4500 Mandal, Norge
Marianne Frederiksen, Vejlbystofte 290 A4, 8240 Riisskov
Runa Elisabeth Friis, Kildevej 8, 8000 Viborg
Marianne Gade, Danmarksgade 24, 3.th., 7600 Struer
Andersen Gantriis, Chr. Købkagade 15, st.th., 8000 Århus C.
Irena Gendrik 226039 Riga, Letland
Line Betina Gertsen, Klitgårdsvej 7, 9492 Pandrup
Abolfazle Golshahi, Sanddal Bakke 6 G 28, 7000 Fredericia
Carsten Gormose, Tage Hansens Gade 27, 2.tv., 8000 Århus C.
Merete Groes, Mosevej 2, Vedum, 9560 Hadsund
Peter Gyllenborg, Ahornvej 26, 2970 Hørsholm
Anne Lise Vinther Hansen, Jyderupvej 111, 4450 Jyderup
Bente Hovmøller Hansen, Enevej 9, 7200 Grindsted
Hans Christian Hansen, Fåborggade 17 B, 1.tv., 8000 Århus C.
Kirsten Steenbjerg Hansen, Havrebakken 22, 7100 Vejle
Søren Irming Hansen, Ringgade 182 A, 6400 Sønderborg
Thomas Erik Hansen, 308 South Prairie Ave, Arlington Heights IL 60005, U.
Jane Gry Haugum, Vendersgade 63 203 C, 7000 Fredericia
Dora Hauschild, Gammelskovvej 17, Hyrup, 6534 Agerskov
Annette Søes Hejlsvig, Torupvej 2, 8350 Hundslund
Helene Garly Henriksen, Vilhelm Thomsens Alle 34, 1., 2500 Valby

Finn de Claville Holm, Ahlmannsvej 10, 3.tv., 8900 Randers
Marianne From Jacobsen, Fællesvej 18, 3600 Frederikssund
Reza Arabzadeh Jamali, Falkevej 90, 1.tv., 8800 Viborg
Maciej Jemandowich, ul.Matkowskiego 27/5 70-304 Szczecin, Polen
Helle Bygholm Jensen, Hovedgaden 55, 7752 Snedsted
Michelle Pia D. Jensen, Terkelvej 19, 3660 Stenløse
Niels-Henrik Jensen, Låsbygade 108, 6000 Kolding
Jens Peter Jepsen, Østergade 32, 1.tv., 6100 Haderslev
Hardy Frederik Jespersen, Helgolandsgade 13, 3.tv., 1653 København V.
Gunnar Johansen, Am Campingplatz 1, 2390 Jaruplund
Helle Johansen Højmarkstoften 29, 8600 Silkeborg
Johanne Als Jonassen, Østerby Alle 23, 1.tv., 2630 Tåstrup
Trine Juul, Vinkelhøjvej 4, Hostrupskov, 6200 Åbenrå
Anders Aastrup Jørgensen, Bolbrovej 28, 4700 Næstved
Rikke Jørgensen, Horsensgade 4, 2.tv., 8000 Århus C.
Christina Kabel, Amager 10, 7323 Give
Hans-Ole Kirk, Knøsen 42, 2670 Greve
Rene Klem, Frederikssundsvej 132, 2700 Brønshøj
Trine Trydeman Knudsen, Skovmålsvej 26, 5320 Agedrup
Jens Keis Kristensen, Kagerup Park 29, 3200 Helsingø
Henrik Kristiansen, Hedetoften 57, 4700 Næstved
Rikke Heideman Krogh, Kirsebærhaven 87 A, 8520 Lystrup
Ole Eg Kruse, Solbakken 13, Nordenskov, 6800 Varde
Dorthe Bach Larsen, Brogårdsvænget, 42, 6950 Ringkøbing
Hanne Bjørn Larsen, Falstersgade 13,2.th., 7000 Fredericia
Palle Kastrup Larsen, Livjærggade 19, vær.515, 2100 København Ø.
Sanne Nørgaard Larsen, Strandbygade 88, 3.th., 6700 Esbjerg
Henrik Larsen, Boråsvej 36, 7100 Vejle
Jens H. Laursen, Broager 11, 6760 Ribe
Niels Lorentzen, Hans Egedesvej 11, 7100 Vejle
Pia Loyau,7 Avenue Posquet, 75007 Paris, Frankrig
Lise Lærkes, Arkaderne 120, 2.C., 2700 Brønshøj
Thomas Meyer, Kirkeskov Alle 66, 3050 Humlebæk
Naser Mirlashari, Dalslandsgade 8 C 106, 2300 København S
Hanna Moesgaard, Asylgade 6, Kristrup, 8900 Randers
Lene Saarpup Mortensen, Møllevangen 20, Hørdum, 7752 Snedsted
Majid Mosleh, Nr. Voldgade 44, 5., 7000 Fredericia
Asta Motiejunaite, Tuskulenu 50-11, 2051 Vilnius Litauen
Børdis Lis Møller, Middelgrundsvvej 8, 3.tv., 2300 København S.
Hanne Kirsten Møller, Arendalsvej 49, 1., 8600 Silkeborg
Ilze Nagla, Zala Iela 4-40, 226010 Riga, Letland
Lone Aude Neesen, Englandsgade 13, 6700 Esbjerg
Lars Nejsig, Hølunsvej 94, 9362 Gandrup
Jørgen Neumann, Østerled 4 B, Box 21, 8840 Rødkjærsbro
Bodil Hede Nielsen, Eckersbergsgade 41, st.th., 8000 Århus
Charlotte Christina Nielsen, Slagkrogen 172, 5220 Odense SØ
Henrik Stærke Nielsen, Strandvejen 1, Gudme, 5500 Middelfart
Leif Friis Nielsen, Skovbrynet 18, 6650 Brørup
Lone Vanggaard Nielsen, Stærgårdsparken 74, 4550 Asnæs
Malene Rask Nielsen, Lodskovvej 23, 5963 Ferritslev
Lone Nyvang, Slugten 6 D, 9800 Hjørring

Yuko Ohsawa, 59 Asahigaoka Kanagawaku, Yokohama-shi, Japan
Charlotte Kornum Olsen, Havebovej 1, 3450 Allerød
Gitte Tage Olsen, Pilekæret 29, 2840 Holte,
Søren Pauli, Dalvangsvej 57, 2.th., 2600 Glostrup
Lars Ingemann Pedersen, Pilevej 2 A, 4180 Sorø
Kai Thårsbøl Petersen, c/o H.Pedersen, Nykøbingvej 49, Bjergby 4440 Mørkøv
Laurits Petersen, Diernæsvej 16, 6100 Haderslev
Wieslaw Podlach, Adelgade 1, 5000 Odense C.
Yoraslava Poliukhovich, Taikos 173-9, 232017 Vilnius, Litauen
Gunhild Poulsen, Dalgårdsvej 321, 6600 Vejen
Thomas Qvortrup, Tapdrupvej 100, 8800 Viborg
Lars Rafn, Storegade 158 B, 6560 Sommersted
Carsten Randers, Årestrupvej 99, 9520 Skørping
Lotte E. Damgaard Rasmussen, Randersvej 19, III. vær. 3, 8200 Århus N.
Sophie Rökkjær, Randersvej 219, 8200 Århus N.
Svetlana Rouzieva, Mariehøj 442, 2990 Nivå
Katrin Rätsep, Pepleri 10-1, Tartu EE 2400, Estland
Indrek Saapar, Nooruse 7-216, Tartu EE 2400, Estland
Tiina Saar, Estland
Janni Salvesen, Vester Vase 5, 9280 Storvorde
Irma Ragnhild Schiønning, Poul Pagsgade 14, 3.tv., 9000 Ålborg
Søren Gehlert Schmidt, Nygårdsvej 11, 2.th., 6700 Esbjerg
Christina Schou, Tranehaven 10, 4.tv., 2450 København SV
Nikolaj Bendahl Schultz, Sprotoften 36, 3.tv., 5800 Nyborg
Finn Schultz, Sdr. Boulevard 216 F, 5000 Odense C.
Bettina Slipsgaard
Erik Smed, Islandshøjparken 36, 2990 Nivå
Pia Stentoft, Hornbækvej 114, 9270 Klarup
Peter Stokholm, Skovvangsvej 184, 2.s.mf., 8200 Århus N.
Johannes A.D. Sveigaard, Jens Baggesensvej 80, vær. 19, 8210 Århus V.
Bente Thorne Sørensen, Tranevej 24, 7200 Grindsted
Bibi Normark Sørensen, Nordborggade 23, 4.mf., 8000 Århus C.
Michael Reinicke Sørensen, Niels Kjeldsensvej 30, 7500 Holstebro
Niels Sørensen, Hobrovej 15, 1., 9000 Ålborg
Pernille Balleby F. Sørensen, Vestervang 24, 6920 Videbæk
Hanne Taylor, Hindegade 9, 5.s., 1303 København K.
Jacob Teilmann, Ulmusvej 4, 8462 Harlev J.
Birger Fabricius Thomsen, Hylleholtvej 48, 4654 Fakse Ladeplads
Trine Ehlers Thorsen, Kornblomstens Kvarter 89, 7400 Herning
Anna Louise Thranæs, Webersgade 8, 2100 København
Ly Tiido, Koorti 16-35, Tallinn EEO010, Estland
Carina Truelsen, Slogsherredsvej 85, 6372 Bylderup-Bov
Loiuse Tvede, Vingtoften 12, 2730 Herlev
Katrin Veiksaar, Paldiski Nrt., EE 0035 Tallinn, Estland
Klaus Voss, Larslejstræde 3, 2., 1451 København K.
Thomas Warmdahl, Tage Hansensgade 1, 3.tv., 8000 Århus C.
Said Ahmed Warsame, Hadsundvej 141 v.7, 9000 Ålborg
Jens Kwang Weber, Alkjærhøj 1 kld., 6950 Ringkøbing
Tina Willemann, Eghovedvej 10, 8340 Malling
Tommy Willemoes, Holmbladsvænge 3, st.tv., 2300 København S.
Christina Jesssen Winger, Skovkrogen 8, 3700 Bønne

Brian Winther, Hedemarksgade 6, 9900 Frederikshavn
Sao Yim, Ålekistevej 172, lejl. 17, 2720 Vanløse

Sommerskolen 1993

Andris Akers, Kuldiga 229500, Letland
Malene Holst Andersen, c/o Stecker Jensen, Hovedvejen 107, 9850 Hirtshals
Lena Bakkensen, Gudenåvænget 2, 6710 Esbjerg
Poul Johannes Basse, Spobjergvej 88, vær. 7, 8220 Brabrand
Viggo Bertelsen, Kirkebyvej 17, 9620 Ålestrup
Inger Boe, Skt. Jørgensgade 90, 5000 Odense C.
Inga Pinstrup Boeriis, Helgolandsgade 32, 7500 Holstebro
Bjørge E. Bonde-Poulsen, Grønnegade 4, st., 9000 Ålborg
Nicole Cantaluppi, Bäumligasse 16, 4125 Riehen Basel, Schweiz
Asta Cekaite, Litauen Vilnius ZY 6103-27, 2042 Litauen
Mahmoud Chaabar, Vesterbrogade 94, 2.221, 1620 København V.
Lillian Christensen, Væselvej 10, 7800 Skive
Åge Clausen, Ryttervænget 95 D, 6752 Glejbjerg
Jørgen Dupont, Nørremarksvej 174, 7120 Vejle
Lars J. Dybvad, Tomgårdsvej 79, 3.tv., 2400 København NV.
Tonis Eelma, Tartu, Estland
Jens Elgaard, Vinterslevvej 2, 8370 Hadsten
Lia Eller, Tartu, Estland
Sune Engsig, Vadstedvej 222, 8450 Hammel
Søren Esbjørn, Vesterbyvej 15, Vrøgum, 6840 Oksbøl
Jette Falster, Præstemarken 26, 8653 Them
Jan Fuglsang-Poulsen, Tvedvej 133, 2. 202, 6000 Kolding
Irena Gendrik, Madlien, iela 1 Dz 7, Riga 226039, Letland
Nicoline Marie Hall, Lystrupmindevej 2, 8654 Bryrup
Uffe Haugsted, Tranevej 1, 4.tv., 2400 København NV.
Jane Gry Haugum, Vendersgade 63, 203 C, 7000 Fredericia
Brita Holm, Parkvej 6, st.tv., 9000 Ålborg
Finn de Claville Holm, Ahlmannsvej 10, 3., 5000 Odense C.
Ulla Jacobsen, Bidstrupvej 3, 8900 Randers
Malene Nors Jansen, Enghavevej 36, st.th., 5700 Svendborg
Maciej Jemanowicz, ul Matkowskiego 2715, 70-304 Szczecin, Polen
Majbritt Jensen, Lupinvej 35, 7900 Nykøbing Mors
Michael Balle Jensen, Højdevej 33 A, 2830 Virum
Rene Jensen, c/o Lindegaard, A.D. Jørgensensvej 8, 2., 2000 København F.
Søren Jensen, Revlingestien 31, 3250 Gilleleje
Christian Polar Jørgensen, Kulagervej 3, 4653 Karise
Torben Ytzen Jørgensen, Mølleparken 5, 5-18, 6715 Esbjerg N.
Peyman Keyvanipour, Grønjordkollegiet 4421, 2300 København S.
Jimmi Knudsen, Misteltenvej 17, 2700 Kastrup
Inga Koppel, Tartu, Estland
Finn Lysager Kristensen, Ørbækvej 29, 2.mf., 7330 Brande
Michael Kæseler, Vesterhalnevej 13, 9430 Vadum
Birgit Leth, Indre Ringvej 18, st.tv., 8740 Brædstrup
Song Yan Lou, Eskildgade 3, st.tv., 1657 København V.
Naser Mirlashari, Dalslandsgade 8, c 106, 2300 København S.

Simona Mituneviciute, Vilnius
Lene Saarup Mortensen, Møllevangen 20, Hørdum, 7752 Snedsted
Hanna Mosegaard, Asylvej 6, Kristrup, 8900 Randers
Asta Motiejunaite, Vilnius Tuskule NY 50-11, Litauen
Hanne Kirsten Møller, Arendalsvej 49, 1., 8600 Silkeborg
Ilze Nagla, Zala Iela 4-40, Riga 226010, Letland
Axel Jul Nielsen, Sydbanevej 8, 7500 Holstebro
Bent Verhof Nielsen, Kjelstupvej 10, Kjelstrup, 9500 Hobro
Esther Margrethe Nielsen, Snybjerg Hovedgade 39, 7400 Herning
Nikolaj Boier Wendt Nielsen, Bagerstræde 16 C, 3480 Fredensborg
Sys Nielsen, Sigridsvej 39, st.tv., 8220 Brabrand
Mads Østerby Noesgaard, Skyttedal 32, 2850 Nærum
Kirsten Nørgaard, Lindevej 10, 7190 Billund
Kim Olsen, Dalsgårdsvej 7, 9310 Vodskov
Yoko Osawa, 59 Asahigaoka Kanagawaku, Yokohamashi, Japan,
Laila Lone Ottesen, Gillesager 268, IO.th., 2650 Hvidovre
Piia Pedakmäe, Elva, Estland
Karin Vinther Pedersen, Jørgen Glavindsvej 3, 7200 Grindsted
Lars Ingemann Pedersen, Pilevej 2 A, 4180 Sorø
Tom M. Pedersen, Østergade 36, 6840 Oksbøl
Eva Hulbæk Petersen, Bringtoftevej 13, 4780 Stege
Aleksandras Petrulevicius, Vilnius, Litauen
Nina Rise, Srandgården 3, 5600 Faaborg
Rikke Rosenkrands, Hedebyg. 24, 5.tv., 1754 København v.
Alex Scheunchen, C.F. Richsvej 5, 2000 Frederiksberg
Finn Schultz, Sdr. Boulevard 216 F, 5000 Odense C.
Ingrid Helen Stairs, 170 Putney, St.Lambert, Quebec, T4P 3B1, Kanada
Heine Bent Sørensen, Sct. Laurentiivej 87, 9990 Skagen
Erika Tamulionyte, Vilnius, Litauen
Søren Rene Baden Thaasti, Struergårdvej 13, 7600 Struer
Birger Thomsen, Askov Højskole, 6600 Vejen
Anne Franck Walther, Tårnhusstræde 7, 1.tv., 2700 Brønshøj
Tommy Willemoes, Holmsblads Vænge 3, st.tv., 2300 København S.
Malene Woodman, III Knowle Lane, Sheffield 511 95 N, England
Jakob Dissing Øster, Fuglevænget 84, 8500 Grenå

Afviste unge får forkert hjælp

Af Lars, Thorkild Bjørn, erhvervsvejleder

Mange af de 21.000 unge der i år har fået afslag på optagelse til en længerevarende uddannelse, søger i denne tid ind på landets højskoler for bedre at kvalificere sig til optagelse næste år. Grundtvigs Højskole har altid haft mange af disse unge blandt eleverne på de længere kurser.

Andre unge opdager slet ikke, at et højskoleophold måske er noget af det bedste, de kan bruge tiden til, for at være aktive inden næste ansøgningsfrist.

De unge, der bliver afvist, skal i reglen kontakte beskæftigelsessekretariatet, socialkontoret eller ungdomsvejledningen i deres bopælskommune. Alt for ofte får de her en forkert vejledning - eller bliver sendt ud i et eller andet jobtilbud som "dum i arbejde".

Hvis man søger ind ved tekniske uddannelser, kan det også være meget godt, for der kan det give points. Men søger man ind ved humanistiske, pædagogiske eller sociale områder, er det i reglen "studieaktivitet", der forhøjer muligheden for optagelse, ligesom det ofte kun er "studierelevant" erhvervsarbejde, der giver fordele. Det gør derimod Højskolekursus, et udenlandsophold eller undervisning på enkeltfags HF altid. Mange kommunale politikere eller embedsmænd er så ivrige med at sætte unge i arbejde og holde dem stavnsbundne til hjemstedet. Derved får kommunen nemlig ekstra tilskud fra staten. De færreste tænker over, at på denne måde fastholder man de unge som ufa-glærte, til de er blevet gamle eller har stiftet familie.

Det er stik imod den tidligere Frederiksborgelev Ole Vig Jensens tanker om "uddannelse til alle unge."

Siden jeg holdt op som højskolelærer på Grundtvigs Højskole har jeg arbejdet som erhvervsvejleder i Nordsjælland. Til dette job hører hvert år omkring d. 28. juli nogle dages hjælp på Københavns Universitet, når alle afslagene er udsendt. Og i år var det nogle meget travle dage at sidde i Fiolstræde og snakke i telefon med unge fra Bornholm og Skagen, Paris eller Los Angeles - eller at stå i skranken og henvise til de steder, hvor der var ledige pladser.

Men hvad hjælper det, at man kan blive teknikumingeniør i Odense, når man drømte om at blive sygeplejerske i Randers!

Blandt de afviste var også nogle tidligere Frederiksborgelever, som genkendte mig bag universitetets skranke og ville have et godt råd.

Derfor: undersøg altid på uddannelsesstedet, hvilke aktiviteter man lægger vægt på ved næste års optagelse.

Dernæst: opsøg en erhvervsvejleder på AF og se de tal, der viser antal ansøgere og afviste fra optagelsen i år.

Og endelig, husk: "fri optagelse" betyder ikke "fri adgang". men derimod, at uddannelsesinstitutionen frit kan bestemme adgangskravene for optagelsen dog ikke vilkårligt.

Forbered dig godt inden ansøgningsfristens udløb: 15. marts 94 og påvirk kommunalpolitikerne inden valget den 16. november 93.

Artiklen er hentet fra Grundtvighøjskoles årsskrift.

Billedliste

- s.4 Tegning, Inger Marie la Cour
- s.6 Foto, Birger Thomsen, 1993
- s.10 Foto udlånt af Jørgen Demant
- s.15 Foto, Geske Skot-Hansen, 1993
- s.17,19,21 Askov højskoles grafiske samling
- s.23 Tegning af Michael Ancher
- s.25 Tegning af Anna Ancher
- s.27 Foto udlånt af Agner Frandsen
- s.32 Foto, Agner Frandsen
- s.36-37, 40, 44 Foto, Birger Thomsen, 1993
- s.45 øverst, foto, Birger Thomsen, 1993
nederst, foto, Geske Skot-Hansen, 1993

Sommermøde

17. - 18. - 19. juni 1994.

Efterårsmøde

30. september og
1. - 2. oktober 1994

Danmarks Pædagogiske Bibliotek

450004873837